

Σ
Υ
Ν
Δ
Ε
Σ
Μ
Ο
Σ

Σ
Υ
Ρ
Ι
Α
Ν
Ω
Ν

Έτος Ιδρύσεως 1900

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Έγλη από την Ηλεκτρονική Έκδοση

Έτος 23ο -Τεύχος 91

1/10/18 έως 31/12/218

*Ο Πρόεδρος
και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου
σας Εύχονται
Ευτυχισμένος ο Νέος Χρόνος !
2 0 1 9*

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΥΡΙΑΝΩΝ

Έτος Ιδρύσεως 1900

Πατριωτικό - Πολιτιστικό - Φιλανθρωπικό Σωματείο

3ης Σεπτεμβρίου 56 - 5ος Όροφος

10433 Αθήνα

Τηλ & Φαξ : 210 8226785

E-Mail : syn.syrianon@gmail.com

: synsyrianon@synd.gr

Ιστοχώρος : www.synd.gr

Ηλεκτρονική Διαδικτυακή Έκδοση

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΡΙΑΝΩΝ

Ενημερωτικό Περιοδικό

Έτος 23ο - Τεύχος 91

ΟΚΤ – ΝΟΕ - ΔΕΚ 2018

ISSN 2241 - 9497

Υπεύθυνος Έκδοσης

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΑΦΙΑΣ

Πρόεδρος Συνδέσμου

Δημιουργία - Ενημέρωση

Κώστας Ν. Παπαπολίζος

Διόρθωση κειμένων

Ασπασία Τριανταφυλλίδου

Χρήστος Θανόπουλος

Συνεργάτες παρόντος τεύχους αλφαβητικά

Δημήτρης Βόϊκος

Χρήστος Θανόπουλος

Τάκης Κυριτσόπουλος

Μαρία Ρώτα

Νίκος Σαλίβερους

Γεώργιος Σαρλής

Δακτυλογράφηση Κειμένων

Χρήστος Θανόπουλος

Ασπασία Τριανταφυλλίδου

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τα ενυπόγραφα [κείμενα](#) εκφράζουν τις προσωπικές και μόνο θέσεις των [συνεργατών](#) συγγραφέων τους και συνεπώς δεν απηχούν τις θέσεις του εντύπου μας, το οποίο όμως διατηρεί το δικαίωμα να τα τροποποιεί όταν αυτό κριθεί αναγκαίο.

Ψηφιακή Εκτύπωση Περιοδικού από την «Γράμμα Εικόνα» του Νίκου Χατζίρη
Ζακύνθου 16 – 11361 Αθήνα Τηλ 2108841197

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΡΙΑΝΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΤΑΚΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ.
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ
ΤΗΣ ΚΟΠΗΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΑΣ ΤΟΥ 2019

Σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος ΙΙΙ του Καταστατικού μας και μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της 15/11/2018 με αριθμό 130, καλούμε τα μέλη του Συνδέσμου Συριανών στην Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση, την Κυριακή 13/01/19 και ώρα 11:00 πμ στη Στέγη μας επί της οδού 3^{ης} Σεπτεμβρίου 56 (5^{ος} όροφος).

Τα θέματα της Ημερήσιας Διάταξης είναι τα εξής:

1. Υποβολή και έγκριση του Διοικητικού και Οικονομικού Απολογισμού του έτους 2018.
2. Ανάγνωση της έκθεσης της Εξελεγκτικής Επιτροπής.
3. Απαλλαγή του Διοικητικού Συμβουλίου από κάθε ευθύνη.
4. Υποβολή και έγκριση προϋπολογισμού του έτους 2019.

Η Συνέλευση αυτή, **σύμφωνα με το άρθρο 11**, παράγραφος V του Καταστατικού μας, πρέπει να είναι σε απαρτία με την παρουσία των μισών πλέον ενός, των μελών του Συνδέσμου μας, που είναι ταμειακώς εντάξει.

Σε περίπτωση μη ύπαρξης της κατά τα παραπάνω προβλεπόμενης απαρτίας, η Γενική Συνέλευση θα επαναληφθεί **ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ 20η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2019** και ώρα 11:00 πμ. στον ίδιο χώρο και τα ίδια θέματα.

Η Συνέλευση αυτή θα είναι σε απαρτία με οποιονδήποτε αριθμό παρόντων μελών.

Αθήνα 10 Δεκεμβρίου 2018

ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ο Πρόεδρος
Δημήτριος Σ. Βαφίας

Ο Γεν. Γραμματέας
Στέφανος Προβελέγγιος

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΕ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΓΙΑ ΕΚΛΟΓΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 18, παράγραφος Ι του Καταστατικού μας και κατόπιν της από 15/11/2018 απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου καλούνται τα μέλη του συνδέσμου Συριανών σε τακτικές αρχαιρεσίες για να εκλέξουν:

1. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.
2. Τα μέλη της Εξελεγκτικής Επιτροπής για τριετή θητεία.

Οι αρχαιρεσίες θα διεξαχθούν 20^η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2019, ημέρα ΚΥΡΙΑΚΗ ώρα 12.00 μ.μ. ΣΤΗ ΣΤΕΓΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΡΙΑΝΩΝ μας 3^{ης} Σεπτεμβρίου 56 (5^{ος} όροφος) στην Αθήνα.

Ώρα λήξης της ψηφοφορίας 5.00 μ.μ.

Υποβολή αιτήσεων υποψηφιοτήτων, έντυπες ή ηλεκτρονικές, στη Διεύθυνση (syn.syrianon@gmail.com), γίνονται δεκτές έως την 7/1/2019 ώρα 8.00 μ.μ.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Δημ. Στ. Βαφίας

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
Στέφανος Προβελέγγιος

Κωνσταντίνος Βολανάκης (1837-1907)

Από την κα. Μαρία Ρώτα

Τον σπουδαίο ζωγράφο της θάλασσας υποδέχθηκε ως μαθητή το ιστορικό Γυμνάσιο Σύρου.

Ο Κωνσταντίνος Βολανάκης θεωρείται από τους ειδικούς, ο «πατέρας» ή ο «ποιητής» της ελληνικής θαλασσογραφίας. Ήταν ο κορυφαίος ζωγράφος της Σχολής του Μονάχου, με τη μεγάλη καλλιτεχνική διαδρομή μισού και πλέον αιώνα. Αυτή η σπουδαία ζωγραφική με όλο το μεγαλείο της τέχνης του παρουσιάστηκε, (με προγραμματισμένα εγκαίνια στις 7 Φεβρουαρίου) στο ίδρυμα Β. και Μ. Θεοχαράκη. Η έκθεση είχε διάρκεια έως τον Μάιο του 2018. Εκτέθηκαν περισσότερα από 70 έργα, μεγάλων διαστάσεων, που προέρχονται από κορυφαίες δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές. Όλα τα έργα του Κ. Βολανάκη επαναφέρουν το βλέμμα στη μεγάλη και σπουδαία ζωγραφική του 19ου αιώνα.

Όπως αναφέρει ο κ. Ν. Βατόπουλος, «... αυτή η έκθεση έρχεται ως ένα μεγάλο ωστικό κύμα ρώμης και κάλλους και ταυτόχρονα είναι μια υπόμνηση του Ιδρυτικού παρελθόντος της Ελλάδας του 19ου αιώνα». Η έκθεση «Κωνσταντίνος Βολανάκης: ο πατέρας της ελληνικής θαλασσογραφίας» έχει το αντικειμενικό πλεονέκτημα ότι συγκεντρώνει σπουδαία έργα του καλλιτέχνη από δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές που παρουσιάζουν θαυμάσιες και σπάνιες εικόνες. Έχουν συγκεντρωθεί έργα του από την Εθνική Πινακοθήκη Αβέρωφ, το Ίδρυμα Ωνάση, τη Δημοτική Πινακοθήκη Πειραιά, το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης και από πολλούς ακόμη φορείς, όπως από ιδιωτικές συλλογές. Προσφέρθηκαν έργα από το Ίδρυμα Λασκαρίδη, από τον κ. Ευάγγελο Αγγελάκο, από την κ. Μαριάννα Λάτση και από άλλους Έλληνες.

Ένα από τα σπουδαιότερα και πιο σημαντικά έργα του είναι ο περίφημος πίνακας: «Ναυμαχία της Σαλαμίνας» που ανήκει στο Αρχηγείο Ναυτικού και σύμφωνα με την παράδοση κοσμεί το πρωθυπουργικό γραφείο. Ο Βολανάκης είχε παρουσιάσει το έργο αυτό στα Ανάκτορα το 1883.

Ο πολύ σπουδαίος αυτός πίνακας, έλεγαν τα παλαιότερα χρόνια ότι παρουσίαζε τη Ναυμαχία του Ακτίου.

Ο καθηγητής Πανεπιστημίου Μανόλης Βλάχος, ερευνώντας με τη διδακτορική διατριβή του, απέδειξε το 1974 ότι αυτός ο πίνακας παρουσίαζε τη Ναυμαχία της Σαλαμίνας. Ο καθηγητής Μ. Βλάχος ενδιαφέρθηκε ιδιαίτερα και ερεύνησε, αλλά και μελέτησε τα έργα του Κωνσταντίνου Βολανάκη που είχε παρουσιάσει μια άριστη ελληνική τέχνη του 19ου αιώνα.

Ο Βολανάκης, όπως επισημαίνουν οι ειδικοί της τέχνης, δεν ασχολήθηκε καθόλου με την προσωπογραφία ή με άλλα ανθρώπινα θέματα. Είχε λατρέψει την Ελληνική θάλασσα και αφιερώθηκε εξ' ολοκλήρου στη θαλασσογραφία. Και φυσικά και στη ναυσιπλοΐα. Η θάλασσα και τα πλοία ήταν τα αγαπημένα του θέματα. Σε πολλούς πίνακές του απέδωσε όλες τις εικόνες της γαλήνης και της νηνεμίας με ειδυλλιακές

αποβάθρες και ήρεμες παραλίες, αλλά παρουσίασε ακόμη με άριστη εικόνα τις συγκρούσεις με ιστορικές ναυμαχίες και γεμάτες ένταση τρικυμίες.

Μαθητής του Ιστορικού Γυμνασίου της Ερμούπολης

Γεννήθηκε το 1837 στο Ηράκλειο της Κρήτης. Αργότερα η οικογένειά του ήρθε στη Σύρο, όπου τα μαθητικά του χρόνια και ιδιαίτερα, όπως ο ίδιος ανέφερε, τις σπουδές του είχε την τύχη να έχει στην Ερμούπολη (1851 – 1852 – 1856). Ο ίδιος θεώρησε το σχολείο της Ερμούπολης High school! (έξοχο - σπουδαίο Σχολείο)!

Ένας από τους Δασκάλους Ιχνογραφίας στο Γυμνάσιο ήταν ο Ανδρέας Κριεζής, από τον οποίον διδάχθηκε αρχικά και αγάπησε την ζωγραφική. Σε μια έρευνα που έχει κάνει η δημοσιογράφος και ειδική στα θέματα της ζωγραφικής κ. Ντενίζ Χλόη Αλεβίζου, έγραψε ότι ο «Παρθενών» που είναι ζωγραφισμένος σε μια από τις αίθουσες του Γυμνασίου της Σύρου (σημερινό Πανεπιστήμιο) έγινε από τον καθηγητή Ιχνογραφίας Ανδρέα Κριεζή και ίσως με την βοήθεια του μαθητού του Κωνσταντίνου Βολανάκη!

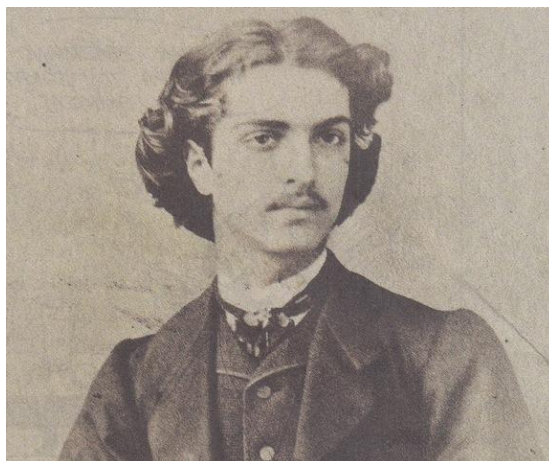
Μήπως η Σύρος είναι άλλη μια φορά υπερήφανη, αν έχει υποδεχθεί και φιλοξενήσει ως μαθητή έναν ακόμη διάσημο Έλληνα;

Μετά το τέλος των σπουδών του στη Σύρο, πήρε τον δρόμο για την Τεργέστη, κοιτίδα τότε ελληνικού στοιχείου και μετά για το Μόναχο. Εκεί διαμορφώθηκε ως καλλιτέχνης, σπουδάζοντας τη ζωγραφική για αρκετά χρόνια.

Ως διάσημος τότε καλλιτέχνης, η Ελλάδα του ζήτησε να επανέλθει στη χώρα του και διορίστηκε καθηγητής στη Σχολή Καλών Τεχνών. «Ας μην ξεχνάμε» όπως αναφέρει ο Τάκης Μαυρωτάς, «ότι ο Βολανάκης ήταν σπουδαίος δάσκαλος και επέδρασε σημαντικά στην επόμενη γενιά Ελλήνων ζωγράφων. Ήταν ο ίδιος μια εμβληματική μορφή. Έμεινε στη συνείδηση όλων ως ένας ζωγράφος που εξέφρασε την ομορφιά στη ζωή».

Και φυσικά απέδειξε ότι η μεγάλη αγάπη του ήταν η θάλασσα.

Υ.Γ. Ευχαριστώ θερμά τον φίλο και ζωγράφο Μιχάλη Μακρουλάκη για την βοήθειά του.

Ο Κωνσταντίνος Βολανάκης

*«Η Ναυμαχία της Σαλαμίνας», ένα από τα κορυφαία έργα του Κωνσταντίνου Βολανάκη.
Ανήκει στη συλλογή του Αρχηγείου Ναυτικού και έχει παραχωρηθεί για χρήση στο
πρωθυπουργικό γραφείο.*

«Το λιμάνι. Αναχώρηση από τον Πειραιά για την Τήνο», 1885 – 1890

ΣΥΡΙΑΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

του Τάκη Κυριτσόπουλου

Η ΡΟΛΙΝΑ

Ο Θράσος είχε χάσει εκείνο το πρωί ένα εικοσάρι στα μπαλάκια κι ο μπαλατζής, ο Χαραλάμπης έτριβε τα χέρια του.

- Μη σε κλετίζεσαι, Θράσο μου. Εσύ κερδίζεις στην αγάπη...

- Ρε δεν πας στο διάολο πρωί-πρωί...

Τράβηξε για την κατώγα του σπιτιού του Ζεβανζέλ με την καρδιά φαρμακείο.

Γύρισε το ζουμπερέκι της πόρτας και εισέβαλε στα άδυτα. Ένεκα σκοτάδι άραχλο το πήρε μπουσουλώντας με τη σκέψη πως κάποιο μαραφέτι θα 'χε αποθηκιάσει δω μέσα η Ερνούλα, καθότι της άρεσε να καταχωνιάζει ό,τι μπανταλαμά της περίσσευε, θάβοντάς τον στα έγκατα της υπόγας.

Έβγαλε απ' την τσέπη του ένα κλεφτοφάνaro και με μελετημένες κινήσεις άρχισε ν' ανασκαλεύει τα διάφορα τσουμπλέκια. Εξαίφνης, αφτιάστηκε να τρίζουνε τα σκαλοπάτια τα ξύλινα, που ενώνανε το ισόγειο με την κατώγα.

Εστίασε τη δέσμη του φακού του προς τα εκεί και έκοψε τη Ζία να παρακολουθεί τα τεκταινόμενα. Το λαχάνιασμά της ακουγόταν ίσα με το δρόμο. Φορούσε λόγω κύησης προχωρημένης ριχτή καπιτονέ ρόμπα και κράταγε σκούπα τριγωνική και φαράσι.

- Θράσο τι κάνεις εδώ;

- Απολαμβάνω... τη φύση και σύρε να θηλάξεις κανένα νιάνιαρο.

- Να με συμπαθάς, Θράσο μου. Δεν ήθελα να σε αποσπάσω απ' το έργο σου. Θα πεθυμούσες να σου 'φερνα ένα βραστό αβγουλάκι για δεκατιανό;

- Όχι. Προτίθεμαι να διατηρήσω το σωματότυπό μου...

- Καλά, καλά όπως ορίζεις...

- Δε μου λες, αυτό το σκέλεθρο η μάνα σου πού τριγυρνάει;

- Εδώ είμαι, βρε κερχανατζή, χαράμι το σπιτικό που σε σταβλίζω, τσίριξε απ' τη γκλαβανή η Ερνούλα.

- Μιλ μπαρδόν, μητέρα. Δεν σας αντελήφθην λόγω σκότους.

- Μου ξηγείς βρε, τι χαρχαλεύεις;

- Να, τα βρήκα όλα εδώ μέσα σουρούκου, μπουρούκου και είπα να ρίξω ένα συμμαζεματάκι...

- Αυτά τα λεν στον Κλήδονα, π' ανάθεμα τη φύτρα σου.

- Εχ, ο καλός καλός δεν έχει...

- Πρόσεχε, φουκαρά μου κι εγώ δε μασάω άχερα! Έτσι και μου κάνεις καμία λαμογιά, θα τρέχεις για μεζούριασμα στο Ροδίτη... τον κασονά, έξω απ' εμάς. Πηγαίνω τώρα στου Τσικουδιά το μανάβικο να αγοράσω ροβιθιές. Τα μάτια σου απάνω του θυγατέρα, που να βγάλει Παναγία μου, το σπιθούρι το μαύρο

στον αυχένα να ησυχάσω... Σαν ξεκουμπίστηκε η λάμια, ο Θράσος συνέχισε το χαρχάλεμα για τρία τέρμινα.

- Φουμάρισε κι ένα τσιγαράκι Θράσο μου. Η πολλή δουλειά, λένε, τρώει τον αφέντη.

- Μην παρεμβαίνεις στο έργο μου. Ο Θράσος έχει γερό ρουθούνι! Κάτω από κάτι πισσόχαρτα υπήρχε ένα βαρύ σεντούκι. Πάσχισε χειρωνακτικώς να τ' ανοίξει, αλλά στάθηκε μάταιο.

- Τράβα να μου φέρεις τον κατσαμπρόκο, ρε Ζία και πέσαμε... σε αρχαία!

Με τη βοήθεια του εργαλείου άνοιξε σιγά σιγά το μπαούλο.

Ο Θράσος έβαλε την έγκυο να φυσάει για ένα πεντάλεπτο να φύγουν τα κουρνιαχτά. Σαν ξεκαθάρισε το τοπίο, πρόσεξε πως μέσα υπήρχαν ένας μεγάλος ξύλινος δίσκος με διαβαθμισμένους τομείς, ρουλέτα το δίχως άλλο, μία πράσινη τσόχα με νούμερα και ρόμβους, δύο κουτιά με μάρκες διαφόρων χρωμάτων, όπως και δύο βελάκια ξύλινα που απολήγανε σε φτερά χήνας.

- Αυτό είναι, φώναξε ενθουσιασμένος. Ρολίνα ατόφια με ούλα της τα σέα και τα σεπρεπά! Ζαλώσου τα τώρα να στήσουμε όξω παιχνίδι, γεναίκα. Μία στέρνα τάλαρα θα 'κονομήσουμε!

- Μα είναι πρέπον, βρε Θράσο;

- Το παίγνιον θα 'ναι τίμιον και η φτιάξη θα βγει με σκέδιο. Δε θ' αφήκω εδώ τη συσκευή να τηνε τρώει ο ξυλόσκορος...

- Θράσο θα πάμε... τριμελέ, να το θυμάσαι..

- Άντε από 'κει μαρή, να βγάλουμε ένα στραβό χαρτζιλίκι....

Η Ζία στο τέλος πείθεται απ' τα λόγια του και γλείφεται σαν γάτα σε λιακάδα! Κλείνει την ξώπορτα με παρτσινέβελο, ζαλώνεται τη ρουλέτα και τραβάει στη σκάλα.

- Θα κάνουμε λεφτά μασούρι, την ενθαρρύνει ο άλλος από κάτω.

Σκούπισε η Ζία το καλντερίμι μπροστά στο μαγαζάκι, σουλάντισε και πέριξ με τη βρεχτούρα να κατακαθίσει η μπουρμπερη κομμάτι. Σε τραπεζάκι τσιγκινο απ' της Μπελλούς το καφενείο, στρώσανε τον αχταρμά της ρουλέτας.

Σε άλλο τραπέζι μεγάλο ξύλινο απλώσανε την τσόχα με μανταλάκια, αφού πριν τη φρεσκάρανε να διακρίνονται ευκρινώς τα νούμερα και παρέκει ακουμπήσανε τα δύο κουτιά με τις πλαστικές μάρκες, το συλλεκτήρα που θα τις μάζευε απ' την τσόχα, το μουσαμαδένιο ντορβά για το ταμείο και πάνω απ' όλο το σύστημα απλώσανε για σκεπή μία κουβέρτα καμηλό, περασμένη σε καλάμια, για προστασία απ' τον ήλιο αλλά και για... καμουφλάζ.

Μία ώρα πριν ο Θράσος με ροκάνα στο χέρι πήρε σβάρνα το μαχαλά.

- Πέρνα κόσμε, φώναζε. Το παίγνιον είναι αγνόν και άσπιλον!

Στη συνέχεια αλφάδιασε τη ρολίνα, ρύθμισε τα γρανάζια στο μηχανήμα και έστειλε τους ποδοσφαιριστές του να μοιράσουν πέντε φέιγ-βολάν.

- Θράσο μου το βλέπω ριζικό το παιχνίδι! Δε διαθέτουμε ίδια κεφάλαια...

- Μπούκα τότενες στο κατάστημα και τσάκω δέκα τσικουλάτα, δώδεκα παστοκύδωνα, είκοσι καρύδες και καμιά τριανταριά μελοσουσαμάτα και άνευ καθυστέρηση. Ομίλησα.

Το πλήθος είχε σχηματίσει ουρά μέχρι του Μυκονιάτη το φούρνο!

Το δέλεαρ των γλυκισμάτων ήταν προκλητικότατο και η διαδικασία απλή. Αφού πρώτα πόνταραν οι παίχτες απάνω στα νούμερα της τσόχας, ο Θράσος έλεγχε το τραπέζι και δήλωνε εις ευήκοον όλων:

- Νο μορ μπετζ πλιζ (όχι άλλο ποντάρισμα παρακαλώ). Ακολουθώς έβαζε τη Ζία να γυρίσει με δύναμη το τσεκερλέκι, και όπως αυτό περιφερόταν κάποιος παίκτης κάρφωνε πάνω του το βελάκι.

- Το οχτώωωω! Έχουμε Η είδηση του παιγνίου δελεάζει τα πέριξ και πλακώνει να δοκιμάσει την τύχη της όλη η μαρίδα, αλλά και οι χοντρές ρόμπες και τα παχιά πορτοφόλια. Εν κατακλείδι όλος ο μαχαλάς δίνει το "παρών" του!

Η Ζία γυρνάει τη ρολίνα παρ' όλη την εγκυμοσύνη της και ο Θράσος κάνει "κάσα" και προσπαθεί να δελεάσει τους περίοικους.

- Φάιτ πωζέ, ωρύεται, ριέν νε βα πλύ και ασεβάλ...

- Περιπεράστε να δοκιμάσετε την τύχη σας. Όσα βάζετε... τόσα χάνετε...

Κάποιος γείτονας νουνεχής, τους πλησίασε και τους είπε στο αφτί ότι παρανομούνε...

- Κοίτα δουλειά σου μάστορα, τον αποπήρε ο Θράσος..

- Εγώ πάντως σας 'δοποίησα...

Η Ζία τότες ξομολογιέται στον άντρα της στα ίσα:

και λέμε: Ένα σέκο, δύο ασεβάλ και έξι καρό.

Παίρνανε τις μάρκες τους οι τυχεροί, αλλά οι πιότεροι χάνανε καθότι ο Θράσος ως τέως... κουμαρτζής γνώριζε τα κόζα της ρολέτας και είχε "ζυγοσταθμίσει" από τα πριν τα γρανάζια και τους κοχλίες, οπότε εκ του ασφαλούς κομπόδενε τις εισπράξεις. Μέσα σε δύο ώρες το παιχνίδι είχε χοντρύνει και ο Θράσος έτριβε τα χέρια του.

- Να φύγει η βελόναααα...

Κανένας στο αναμεταξύ δεν είχε προσέξει τον καβουράτο με τα μαύρα γυαλιά, που κράταγε **"μπονζούρα"** τη 'φημερίδα του εκεί κοντά και έφερνε βόλτες.

Σαν κόρωσε το παιχνίδι, πλησίασε πάγκα και κουσουμάρισε μία ζελατίνα στη φάτσα του Θράσου που 'κείνη τη στιγμή πλέρωνε το δεκατρία, τα μονά, τα μικρά και τα μαύρα...

- Ασφάλεια Ηθών και Λεσχών, δηλώνει ο μυστικός...

- Χάρηκα πολύ. Θράσος. Και πάει να του δώσει το χέρι!

- Έχετε παρακαλώ άδεια εξασκήσεως τυχερού παιγνίου;

- Σαφώς και να μεταβώ πάραυτα να σας την προσκομίσω...

Ταυτόχρονα κατέφθασε και ο Ζεβανζέλ με τον κουβά τον ασβέστη και τις μπατανόβουρτσες επ' ώμου...

- Είμαι ο 'διοχτήτης του μαγαζιού εγώ. Τι συμβαίνει;
 - Καλέ, εξ' αδιαιρέτου έχουμε την επιχείρηση με το Βαγγέλη, διαμαρτυρήθηκε η Ερνούλα που ήρθε ειδοποιημένη από την Κλειώ, αλλά χωρίς να γνωρίζει επακριβώς την κατάσταση.
 - Α, τότε ελάτε κι εσείς μαζί...
 - Δεν παίζαμε κύριε... Εκατό, περί νιτερέσο, άρχισε να μιζοκλαίει η Ζία.
 - Θα ορίσουμε καλό δικηγόρο. Το παίγνιον είναι άδολον, δήλωσε ο Θράσος, έτσι για να πει κάτι...
 - Πρόσεξε, μυστικέ, διαθέτουμε και μπατζανάκη βουλευτή, βρυχήθηκε η Ερνούλα, καθώς η όψη της είχε γίνει σαν φρέσκο λείψανο!
 - Εμπρός, διέταξε το όργανο. Βάλτε τώρα ρουλέτα και όλα τα συμπράκαλα... επικεφαλής και ντουγρού για το τμήμα.
 - Την ξέρω εγώ τη ρημάδα την τύχη μου, ψιθύρισε ο Ζεβανζέλ, καθώς ζαλωνότανε το βαρύ δίσκο της ρουλέτας με τα βελάκια απάνω..
 - Να βάλω και εγώ ένα χεράκι, προθυμοποιήθηκε ο Θράσος.
 - Αχ, που ν' αξιωθώ... να σε νεκροστολίσω ημέρα Σάββατο, τότε καταράστηκε η Ερνούλα για πολλοστή φορά.
- Κατά τα πρεσβεία, μπροστά πήγαινε ο Ζεβανζέλ ως αρχηγός οικογενείας, επόταν η Ερνούλα με τις δύο καρέκλες, ο Θράσος με το τραπέζι και η κουστωδιά έκλεινε με τη Ζία, που σήκωνε την τσόχα με τις μάρκες.
- Πιο πίσω σε ένδειξη συμπαραστάσης, ακολουθούσαν οι γυναίκες του φτωχομαχαλά με τα πλεχτά τους, οι οποίες θα συνόδευαν τιμητικά τους διαπομπευόμενους ίσαμε του Κουκουλά το σχολειό και μετά θα επιστρέφανε για το σιγύριο των σπιτιών τους.
- Θα σε περιλούσω με σκυρόδεμα Θράσο, σφύριξε ασθμαίνουσα η Ερνούλα, καθώς ήτανε υποχρεωμένοι όλοι τους να τρέχουν... λόγω βίαιης προσαγωγής!
- Ο Θράσος προσπαθούσε να διασκεδάσει τις εντυπώσεις ένεκα παλαιότερης εμπειρίας του... από μπαρμπουτιέρες.
- Αυτά είναι πράματα ρουτίνας μητέρα. Έχω κάνει γω... δρομολόγια!
 - Που να μ' αξίωνε ο Θεός να σου 'ριχνα την πρώτη φτυαριά το χώμα...
 - Προχωρείτε και μη διαπληκτίζεστε παρακαλώ, τους παρατήρησε το όργανο της τάξεως.
 - Τα πρώτα εκατό βήματα είναι όλο το ζόρι! Μετά στρώνεις, τους ενθάρρυνε ο Θράσος.
 - Αχ, που να σε θάψουνε μέσα σε κουρασάνι και κιρέτσι...
- Τότε ο Θράσος απέστρεψε το πρόσωπό του απ' τη γριά και τα 'βαλε με τη Ζία.
- Και συ να μου ντύνεσαι πιο σεμνά και όχι με τα ξώπλατα. Ρεζίλης θα γενώ στην κενωνία! Περί μία υπόληψη ζούμε...

Λίγο πριν το ΙΚΑ ανταμώνανε την κερά Καλομοίρα, που είχε πάει στα χασαπιά να ψουνίσει νεφραριά αρνήσια. Της γυναίκας κόντεψε να της έρθει ταμπλάς μόλις τους είδε...

- Καλέ πού σας τρέχουν έτσι ζαλωμένους; Άχου Παναγία μου!

Ο Ζεβανζέλ τότε προσπάθησε να αμβλύνει κάπως τις εντυπώσεις...

- Σήμερις κάνουμε... μετακόμιση κυρά μου...

Τους υποδέχτηκε ο αστυνόμος στο γραφείο του.

- Τι τρέχει εδώ όργανον;

Ο 'περεσίας σκάει χαμόγελο στον ανώτερο και αναφέρει:

- Παράνομον παίγνιον κύριε διοικητά, άνευ σχετικής αδείας...

Ο Θράσος τότε υψώνει στέρνο και αναλαμβάνει την ευθύνη.

- Ελόγου μου, όχι προς κέρδος, κυρ αστυνόμε, είπα να ψυχαγωγήσω κομμάτι το μαχαλά. Σφάρμα μου...

- Μην τον ακούτε, επεμβαίνει ο μυστικός. Πρόκειται για χαρακτηριστική μορφή εγκληματία και διεφθαρμένου τύπου...

- Πέστα μας όλα χαρτί και καλαμάρι, αγρίεψε ο αστυνόμος...

- Ξέρνα τα ρε, τον σκυλοκοιτάζει ο μυστικός, γιατί θα βάλω μπροστά... τη μοτοσυκλέτα...

Πέσανε κάτι ηχητικές κατραπακιές στο Θράσο και μετά τους πήρανε δάχτυλα και λεπτομέρεια στο χαρτί.

- Είσαστε παραβατικά άτομα και υπονομεύετε το σύστημα...

- Θα 'κατσε για... ευχέλαιο, πατέρα...

Ξανανέβηκε πάνω στο τμήμα ο Ζεβανζέλ και είδε τη συμβία του να 'ναι γονατιστή και να φιλά τα πόδια του αστυνόμου.

- Θα σας είμαι αιωνίως ευγνώμων για το καλό που μας κάνατε...

- Αν εννοείτε το ότι δεν σας παρέπεμψα αρμοδίως...

- Όχι - Τι πταίομεν εμείς; Είμεθα και ακαταστηματάρχαι αθρώποι κύριε αστυνόμε μας, κλαψούριζε ο Ζεβανζέλ.

Εκείνος είδε μπροστά του δύο ηλικιωμένα άτομα και μία έγκυο γυναίκα στην ώρα της και δε θέλησε να επεκτείνει το θέμα. Στο Θράσο όμως διέταξε και του δώσανε ένα γερό μπερντάχι προς σωφρονισμόν. Τους έκανε δε και αυστηρές συστάσεις και τους απέπεμψε μετά, αφού κατάσχεσε όλες τις εισπράξεις του παιγνίου.

- Αποδίδεσθε στην κοινωνία ακέραιοι και υγιείς. Αμέτε τώρα...

Σαν βγήκανε στο δρόμο, ο Θράσος έτριβε το κορμί του, που είχε μπλαβιάσει από το κλομπ...

- Ωχ η σπάλα μου, αχ τα νεφρά μου πατέρα...

- 'Επρεπε ν' αφήσεις και συ το κορμί σου λεύτερο στις ροπαλιές Θράσο Αστρίτη μου, όπως πρέπει να πράττει ο κάθε... καλώς δερόμενος! Αλλά δεν βλέπω την Ερνούλα. Τι να 'γινε;
- όχι όχι, δεν εννοώ αυτό, κύριε διοικητά μου...
- Τότε;
- Για το...ξύλο μιλώ που ρίξατε σ' αυτόν τον αχρείο το γαμπρό μου!

«ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ ΧΑΛΕΠΑΣ (1851-1938)»

Κείμενο από τον κ. Χρήστο Θανόπουλο

Ο Γιαννούλης Χαλεπάς υπήρξε ο σημαντικότερος γλύπτης της νεότερης Ελλάδος, αλλά και η πιο τραγική μορφή της. Καταγόταν από το χωριό Πύργος, το καλλιτεχνικό κέντρο της Τήνου, γενέτειρα του ζωγράφου Νικηφόρου Λύτρα και των γλυπτών Δημητρίου Φιλιππότη, Λάζαρου Σώχου, Ιωάννη Βιτάλη. Στον Πύργο βρίσκεται το σπιτί-εργαστήριο του Γιαννούλη Χαλεπά, σήμερα μουσείο. Κατά την παράδοση όταν ο Φειδιάς ταξίδευε στην Δήλο, τόπο εξορίας του, λόγω ισχυρών ανέμων το πλοίο προσόρμισε στην Τήνο, όπου και δίδαξε της κατοίκους της την γλυπτική.

Ο Γιαννούλης Χαλεπάς ήταν το μεγαλύτερο από τα παιδιά του φημισμένου μαρμαρογλύπτη Ιωάννη Χαλεπά και της «τσατσα-Ρήνης», το γένος Λαμπαδίτη. Γεννήθηκε στον Πύργο το 1851. Ο πατέρας και ο θείος του είχαν οικογενειακή επιχείρηση μαρμαρογλυπτικής, με παραρτήματα σε Βουκουρέστι, Σμύρνη και Πειραιά. Από μικρός μυήθηκε στα μυστικά της μαρμαρογλυπτικής, βοηθούσε τον πατέρα του σε έργα που ετοιμάζε για εκκλησίες και μετά το Δημοτικό Σχολείο ο πατέρας του τον έστειλε στη Σύρο, όπου φοίτησε στο Σχολαρχείο και στην Α' Γυμνασίου, προκειμένου να γίνει έμπορος. Δεν διάβαζε πολύ διότι όλο σχεδίαζε. Έγινε υπάλληλος σε εμπορικό κατάστημα, αλλά τον έδιωξαν και ο πατέρας του τελικά πείστηκε να μετοικήσει στην Αθήνα το 1869 και να γράψει τον Γιαννούλη στο σχολείο των Τεχνών (την μετέπειτα Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών του Πολυτεχνείου), όπου φοίτησε από το 1869 έως το

1872, με δάσκαλο του εξάιρετο νεοκλασικό γλύπτη Λεωνίδα Δρόση. Αριστεύει, σαρώνει όλα τα βραβεία και περνά δύο χρονιές σε μία, κάθε χρόνο. Μυείται στον κλασικισμό και εξοικειώνεται με την ελληνική μυθολογία και της τραγικούς συγγραφείς, οι οποίοι αποτελούν πηγή έμπνευσης σε όλη του την ζωή. Με εισήγηση του λόγιου βουλευτή Τήνου, Ιάκωβου Παξιμάδη, αποσπά υποτροφία από το Πανελλήνιο Ίδρυμα Ευαγγελίστριας Τήνου και συνεχίζει της σπουδές του στην Βασιλική Ακαδημία Καλών Τεχνών του Μονάχου (1873-1876), καλλιτεχνικό κέντρο της Ευρώπης εκείνη την εποχή, με καθηγητή τον της κλασικιστή γλύπτη Max Ritter Windhmann.

Ο Γιαννούλης Χαλεπάς είναι από της σπάνιους καλλιτέχνες που ξεκινούν την σταδιοδρομία τους με ώριμα έργα. Τρία μνημειακά έργα έχουν διασωθεί ακέραια από την πρώιμη περίοδο της δημιουργίας του (1864–1878), τέλεια από τεχνική άποψη, γεμάτα πνοή, που κάνουν το αριστούργημα να ξεχωρίζει από το απλώς άρτιο έργο. Είναι το σύμπλεγμα «Σάτυρος με τον Έρωτα», το ανάγλυφο της «Φιλοσοργίας» και η «Κοιμωμένη». Είναι 24 ετών όταν δημιουργεί το πολυβραβευμένο σύμπλεγμα: «Σάτυρος που παίζει με τον Έρωτα» (1875–1877) η τελική σύνθεση του οποίου σε μάρμαρο ολοκληρώθηκε στην Αθήνα (1877) και λαμπρύνει την μόνιμη έκθεση της Εθνικής Γλυπτοθήκης στο Γουδή. Πρόκειται για σύνθεση ύψους 1,35 μέτρων, πολυαξονική, περίοπτη, με συστροφές και χιασμούς. Συνδυάζεται η τέλεια γνώση της ανατομίας με το αβρό πλάσιμο της σάρκας και την διαίσθηση της ανθρώπινης ψυχολογίας. Αυτό το νεανικό έργο του Χαλεπά αποτελεί απόσταγμα της κλασικιστικής παιδείας και κατά συνέπεια της παράδοσης της αρχαίας ελληνικής γλυπτικής, μαζί με στοιχεία ρομαντισμού και ρεαλισμού. Ο «Σάτυρος που παίζει με τον Έρωτα» συμβολίζει τον άνθρωπο. Ο Σάτυρος εκφράζει το Διονυσιακό – δαιμονικό στοιχείο της ψυχής του ανθρώπου, ενώ ο Έρωτας το Απολλώνιο – αγγελικό. Η αρμονική συνύπαρξη των δύο και όχι η υπεροχή του ενός επί του άλλου, είναι ο άνθρωπος, κατά τον Χαλεπά. Ο Χαλεπάς δεν ολοκλήρωσε τα προπλάσματα που έδειχναν είτε τον Σάτυρο, είτε τον Έρωτα νικητή. Στο ανάγλυφο της «Φιλοσοργίας» (1875) ο Χαλεπάς εμπνέεται από τα φειδιακά γλυπτά του Παρθενώνα και της επιτύμβιες στήλες του 5^{ου} αιώνα π.Χ., σμιλεύοντας τη νεαρή γυναίκα με πλούσιες πτυχώσεις των ιματίων και έντονο σκιοφωτισμό.

Στη διάρκεια της παραμονής του στο Μόναχο εξέθεσε τα έργα του «Το παραμύθι της πεντάμορφης», (ή «Πριγκίπισσα του Ρήνου») και «Σάτυρος που παίζει με τον Έρωτα», για τα οποία βραβεύτηκε και απέσπασε εγκωμιαστικές κριτικές. Στη Ακαδημία επιβάλλεται με το ταλέντο, την αντίληψη του και διακρίνεται συνεχώς. Μετά από τρία χρόνια διακόπηκε η υποτροφία του, παρά την συστατική επιστολή του Διευθυντή της Ακαδημίας. Ο Χαλεπάς αναγκάζεται να διακόψει της σπουδές του στο Μόναχο, επιστρέφει και εγκαθίσταται στην Αθήνα (1876). Το κορυφαίο δημιούργημα της πρώτης Αθηναϊκής περιόδου (1876–1878) και διασημότερο γλυπτό του είναι η «Κοιμωμένη», επιτύμβιο άγαλμα για τον τάφο της Σοφίας Αφεντάκη στο Α΄ Νεκροταφείο Αθηνών.

Η νεαρή κόρη, ξαπλωμένη σε ανάκλιντρο, παραδομένη σε όλβιο ύπνο, διαπνέεται

από θεία γαλήνη, από το τρυφερό πρόσωπο με το μισάνοιχτο στόμα, ως το λυγισμένο γόνατο και τα ακροδάχτυλα. Από το πήλινο πρόπλασμα την μετέφεραν σε μάρμαρο οι μαρμαρογλύπτες Χαμηλός και Αλεξάκης. Γύρω στο 1977, ο τότε διευθυντής της Εθνικής Πινακοθήκης Δημήτρης Παπαστάμος, έφτιαξε εκμαγείο και διασώθηκε το έργο (εκτίθεται στην Εθνική Γλυπτοθήκη), πριν υποστεί της φθορές της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

Στην Αθήνα ο Χαλεπάς ανοίγει δικό του εργαστήριο και εργάζεται πυρετωδώς, πάνω από 20 ώρες την ημέρα, για δύο χρόνια. Σώθηκαν 12 έργα από αυτήν την περίοδο («Μήδεια που σκοτώνει τα παιδιά της», «Οιδίποδας με την Αντιγόνη εν Κολωνώ», κ.ά.). Είχε ήδη γίνει γνωστός στην εύπορη Αθηναϊκή κοινωνία και άρχισε αμέσως να δέχεται παραγγελίες. Το 1878 εκδηλώθηκαν τα πρώτα συμπτώματα αποκλίνουσας συμπεριφοράς, οπότε κλείνει η πρώτη περίοδος της δημιουργίας του και αρχίζει η περιπέτεια που τον κράτησε σαράντα ολόκληρα χρόνια μακριά από την ζωή και την Τέχνη. Υπέστη νευρικό κλονισμό και άρχισε να καταστρέφει τα έργα του (ανάμεσά τους και την «Μήδεια»), ενώ επιχείρησε κατ' επανάληψη να αυτοκτονήσει. Αίτια της ψυχασθένειας του ήταν η διακοπή των σπουδών, ο ατυχής έρωτας για μία συμπατριώτισσα του, η τελειομανία, η υπερκόπωση, η βεβαρημένη κληρονομικότητα (ο αδελφός του Αριστοκλής αυτοκτόνησε, ενώ η αδελφή του Αικατερίνη πέθανε τρελή). Οι γονείς του τον έστειλαν ταξίδι στην Ιταλία και στη Σμύρνη, αλλά δεν συνήλθε.

Ύστερα από συνεχή επιδείνωση και διαγνωσμένη «άνοια», η οικογένεια του αποφάσισε να τον κλείσει στο Δημόσιο Ψυχιατρείο της Κέρκυρας (1888), σε ηλικία 37 ετών, όπου παρέμεινε για 14 χρόνια. Οι γιατροί και οι φύλακες είτε του απαγόρευαν να σχεδιάζει και να πλάθει, είτε κατέστρεφαν οτιδήποτε δημιουργούσε. Σώθηκε ένα μόνο έργο, κλεμμένο από κάποιο φύλακα και παραπεταμένο στο υπόγειο του Ψυχιατρείου, όπου ξαναβρέθηκε τυχαία το 1942.

Το 1901 πέθανε ο πατέρας του και το 1902 τον πήρε η μητέρα του από το Ψυχιατρείο και τον επανέφερε στην Πύργο της Τήνου, όπου τον είχε υπό αυστηρή επιτήρηση. Η μητέρα του είχε συνδέσει την τρέλα του με την τέχνη και τον εμποδίζε να δημιουργεί. Οτιδήποτε έφτιαχνε με κάρβουνο ή πηλό, καταστρεφόταν από την μητέρα του ή και από τον ίδιο. Περνούσε τον καιρό του βόσκοντας πρόβατα, αποκομμένος από όλους.

Το 1915 ο πνευματικός κόσμος των Αθηνών ξεσηκώνεται με αφορμή άρθρα του Θ. Βελλιανίτη για την «Κοιμωμένη». Οι Αθηναίοι επισκέπτονται ομαδικά για να θαυμάσουν το διάσημο άγαλμα στο Α' Νεκροταφείο και στενοχωριούνται, διότι η Γλυπτική έχασε έναν μοναδικό καλλιτέχνη.

Ο θάνατος της μητέρας του Χαλεπά (1916) υπήρξε καθοριστικός, σταδιακά συνήλθε και μπορούσε πλέον απερίσπαστος να αφοσιωθεί στην Τέχνη του (1918). Έτσι ξεκινά η πρώτη μεταλογική περίοδος (1918-1930) στην Τήνο. Μένει στο υγρό υπόγειο του σπιτιού του, το οποίο έχει μετατρέψει σε εργαστήριο. Τον επισκέπτονται πνευματικοί άνθρωποι από την Αθήνα (Ζ. Παπαντωνίου, Ν. Λύτρας, Θ. Θωμόπουλος) και δεν πιστεύουν στα μάτια της. Πενήντα έξι έργα είναι ο καρπός της της εποχής. Κάποια

έχουν χαθεί. Τα πιο γνωστά είναι η «Αριάδνη», το «Παραμύθι της Πεντάμορφης» ή «Ωραίας Κοιμωμένης», «Σάτυρος και ο Έρωτας» σε διάφορες εκδοχές, η «Αθηνά Βοσκοπούλα», «Αυτοπροσωπογραφία», «Ηρωδιάς», «Θεριστής», το «Μυστικό», «Αγία Βαρβάρα και Ερμής», πολλές προτομές, κ.α.. Ο Θωμάς Θωμόπουλος, καθηγητής στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, τον επισκέπτεται με εντολή του Υπουργείου Παιδείας, βγάζει εκμαγεία των προπλασμάτων του και διοργανώνει η Ακαδημία Αθηνών έκθεση με τα έργα του (1925), ενώ του απονέμει το Αριστείο των Γραμμάτων και Τεχνών (1927). Μία δεύτερη έκθεση (1928) διοργανώθηκε στο «Άσυλο Τέχνης» με γλυπτά και σχέδια. Θα ζήσει τα τελευταία χρόνια της ζωής του σε κλίμα γενικού θαυμασμού και δόξας, που δεν τον συγκινούν. Δουλεύει ασταμάτητα, προκειμένου να ανακτήσει τον χαμένο χρόνο.

Το 1930 με την φροντίδα της ανιψιάς του Ειρήνης Χαλεπά, εγκαθίσταται στο σπίτι της στην Αθήνα και ξεκινά η δεύτερη μεταλογική περίοδος της Αθήνας (1930–1938). Μία μικρή παράγκα γίνεται το εργαστήριό του, στο οποίο εργάζεται 16 ώρες την ημέρα. Είναι υπέργηρος, τα χέρια του τρέμουν και τα μάτια δεν τον βοηθούν πια. Μέσα στο στενό εργαστήριό του, όπου επικρατούσε το αδιαχώρητο, έστηνε πολλά έργα ταυτόχρονα και μόνο εκείνος μπορούσε να κινηθεί ανάμεσά τους, με μεγάλη προσοχή. Στα οκτώ τελευταία χρόνια της ζωής του έφτιαξε 50 έργα, με σημαντικότερα την «Αναπαυόμενη» το αριστούργημα που προόριζε για τον Εθνικό Κήπο, «Οιδίπους επί Κολωνών», «Αμφιτρίτη», «Μήδεια», «Ευαγγελισμός», «Ανάσταση», «Σκέψη», «Ερμής, Πήγασος και Αφροδίτη», «Μικρή Αναπαυόμενη», «Κυνηγός», κ.α. Όπως ο νέος Οιδίποδας, που τυφλώθηκε αντικρίζοντας κατάματα την «Αλήθεια», έτσι και ο Χαλεπάς χωρίς τα σωματικά μάτια, ήταν ελεύθερος να συνομιλήσει με την Τέχνη, «ενώπιος ενώπιω».

Η φρενοβλάβεια, η μοναξιά, η σιωπή, «ο πόνος που είναι άντρας», όπως έλεγε, λειτούργησαν σαν μυστικό εργαστήρι από όπου αναδύθηκε ο Χαλεπάς. Σε αυτήν την «μεταλογική» φάση, τίποτα δεν θυμίζει το παλιό του ύφος. Έχοντας αφήσει πίσω του τον «Ακαδημαϊσμό», το ύφος του γίνεται ελεύθερο, αυθόρμητο, πηγαίο, επικεντρώνεται στην ουσία των συνθέσεων και όχι στην λεπτομερειακή επεξεργασία της επιφάνειας. Αντλεί από τα διδάγματα της «προ Φειδίου εποχής», την οποία προτιμούσε. Οι μορφές του είναι στιβαρές, επιβλητικές, σχεδόν ιερατικές, εσωστρεφείς. Οι συνθέσεις αποτελούνται από όγκους συμπαγείς χωρίς προβολές και έντονες εξοχές. Έχουν περίοπτο χαρακτήρα, με κρυφούς συμβολισμούς που εμπλουτίζουν το κεντρικό θέμα. Κλίμακες και ιεραρχίες παραβιάζονται. Όνειρο, φαντασία και πραγματικότητα λειτουργούν σαν συγκοινωνούντα δοχεία. Η ενότητα του τόπου και του χρόνου καταλύεται. Στα έργα του κορυφαίου γλύπτη ο παγανιστικός κόσμος της αρχαιότητας συνυπάρχει με τον Χριστιανικό. Ο Χαλεπάς έχει εξασφαλίσει περίοπτη θέση στην ιστορία του Ελληνικού μοντερνισμού. Το καινοτόμο στοιχείο δεν έγκειται στα θέματα, αλλά στις ελευθερίες που ο καλλιτέχνης διεκδικεί και κατακτά, για να τα ερμηνεύσει. Χωρίς να χρησιμοποιεί σκελετό, πλάθει συνθέσεις εμπνευσμένες από την αρχαιότητα και την ελληνική μυθολογία, από αλληγορίες, θρύλους, παραδόσεις και σκηνές της καθημερινής ζωής. Δημιουργεί μεμονωμένες μορφές, γυναικεία γυμνά και τα χαρακτηριστικά

διμέτωπα έργα, επιλέγοντας θέματα που υποδηλώνουν τα προσωπικά του βιώματα.

Η «Μεγάλη Αναπαυομένη» (1931), το μόνο άγαλμα μνημειακών διαστάσεων, συμπυκνώνει τις αναζητήσεις της γλυπτικής στον 20^ο αιώνα. Μια νέα ξαπλωμένη με το πλάι, αναγέρνει βίαια το κεφάλι της πάνω στα ψηλά μαξιλάρια, στυλώνοντας το βλέμμα στο κενό, τεντώνοντας σπασμωδικά τα χέρια, σαν να βρίσκεται σε έκσταση. Ο βαθύς πόνος–λυγμός την συνταράσσει. Στο δεξί χέρι κρατάει μια πεταλούδα («ψυχή»), εμποδίζοντας την να πετάξει. Η ψυχή – πεταλούδα παραπέμπει στην πνοή. Ίσως η γυναίκα πεθαίνει από ερωτική απογοήτευση, όπως δείχνει ο νεαρός άνδρας, που είναι χαραγμένος στο πίσω μέρος του προσκέφαλου.

Άλλο συγκλονιστικό έργο με το οποίο έχει εμμονή είναι η «Μήδεια», που κρατάει σφικτά από τα χέρια τα παιδιά της, με την τραγικότητα αποτυπωμένη στα πρόσωπα των μορφών. Το έργο παραπέμπει στη σχέση του καλλιτέχνη με την μητέρα του.

Ο Χαλεπάς είχε επισκεφτεί την Ακρόπολη, το Αρχαιολογικό Μουσείο και την «Κοιμωμένη» στο Α' Νεκροταφείο Αθηνών, όπου ανέφερε ότι τα έργα της μεταλογικής ωριμότητάς του ήταν ανώτερα από αυτά των νεανικών του χρόνων.

Της 15 Σεπτεμβρίου του 1938 πέθανε ο καλλιτέχνης που έθιξε τα όρια της μεγαλοφυΐας. Με αφορμή την συμπλήρωση ογδόντα ετών από τον θάνατο του Γιαννούλη Χαλεπά, το 2018 ανακηρύχθηκε «Έτος Χαλεπά». Ο Γιαννούλης Χαλεπάς μαζί με τον Κωνσταντίνο Καβάφη, τον Νίκο Καζαντζάκη, τη Μαρία Κάλλας, τον Δημήτρη Μητρόπουλο, τον Νίκο Σκαλκώτα, είναι ο κορυφαίος Έλληνας δημιουργός στον 20^ο αιώνα και από τους σκαπανείς του ευρωπαϊκού μοντερνισμού. Ο Δήμος Τήνου και το Πνευματικό Κέντρο Πανόρμου «Γιαννούλης Χαλεπάς» οργάνωσαν σειρά εκδηλώσεων σε Τήνο, Σύρο, Χίο, Ιωάννινα, Αθήνα, για να τιμηθεί η τεράστια καλλιτεχνική προσφορά του Γιαννούλη Χαλεπά και να συνδεθεί με τη σύγχρονη Τέχνη. Στην Τήνο διοργανώθηκαν συναυλίες, εκθέσεις γλυπτικής και ζωγραφικής, διαλέξεις, καλλιτεχνικά εργαστήρια για παιδιά, ξεναγήσεις κ.α. Έκθεση με έργα 25 Τηνίων μαρμαρογλυπτών με αφητηρία τον Πύργο (Τήνου), περιόδευσε σε Ερμούπολη (2–13 Σεπτεμβρίου 2018), Χίο (Οκτώβριος 2018), Ιωάννινα (Νοέμβριος 2018) και Δήμο Δάφνης-Υμηττού (Δεκέμβριος 2018). Στο Auditorium του Υπουργείου Πολιτισμού παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα αποκάλυψης – μελέτης – ανάδειξης των καλλιτεχνικών γραφημάτων (σχεδίων) του Γιαννούλη Χαλεπά, στους τοίχους του σπιτιού – Μουσείου στον Πύργο, από το Ερευνητικό τμήμα του ΤΕΙ Αθηνών, υπό την εποπτεία της Υπηρεσίας Νεώτερων Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού (τέλος του 2018), η Κρατική Ορχήστρα Αθηνών έδωσε συναυλία της τιμής του Χαλεπά στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, εκδόθηκε αναμνηστικό γραμματόσημο, κ.α.

Ο Χαλεπάς ισοδύναμος ενός Medardo Rosso και ενός Alberto Giacometti, αποτελεί μοναδική περίπτωση στη γλυπτική του 20^{ου} αιώνα: «Κοιμάται» τρόπον τινά κατά τον 19^ο αιώνα και ξυπνάει σαν την πεντάμορφη του Παραμυθιού μέσα στον εικοστό, χωρίς να έχει διόλου απολέσει την επαφή με τη συνέχεια των μορφών.

Βιβλιογραφία

Βαϊμάκη Βάλυ, Κιοσσέ Χαρά, Σιώτης Ντίνος, Ταρσούλη Γεωργία, Τραχανά Βίκυ, Πρόσω ολοταχώς για την Τήνο, σελ. 22-23, εκδόσεις Ερρίνη, Αθήνα 2000.

Εθνική Γλυπτοθήκη, Μόνιμη Συλλογή, Άλσος Στρατού, Γουδή.

Λαγούρος Στυλιανός, Η Τέχνη στην Τήνο και οι Καλλιτέχνες της, σελ. 58-79, εκδόσεις Τήνος, Αθήνα 1988.

Λαμπράκη Μαρίνα, Γιαννούλης Χαλεπάς (1851-1938) – Πολιτισμός – Το Βήμα Online, 4 Φεβρουαρίου 2007, <https://www.tovima.gr/culture/article/?aid=178814>

Στεφανίδης Μάνος, Ιδιοτελής Αθανασία, Εικαστικά, Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, Κυριακή 18 Απριλίου 1999. [https://el.wikipedia.org/wiki/Γιαννούλης Χαλεπάς](https://el.wikipedia.org/wiki/Γιαννούλης_Χαλεπάς).

[https://e-tinos.gr/παρουσίαση-εκδηλώσεων-έτους-Γιαννούλη Χαλεπά/](https://e-tinos.gr/παρουσίαση-εκδηλώσεων-έτους-Γιαννούλη-Χαλεπά/).

Μερικά από τα γλυπτά του Χαλεπά

Από τον κόσμο των φυτικών ειδών

ΠΕΡΙ ΘΕΙΟΥ

Γεωργίου Π. Σαρλή

Το θείον, κοινώς θειάφι (Sulfur, Schwefel), ανήκει στα αμέταλλα χημικά στοιχεία και η σταθερή μορφή του στην κανονική θερμοκρασία είναι καθαρή, στερεά, με χρώμα έντονο κίτρινο.

Θερμαινόμενο τήκεται χωρίς να υποστεί καμιά χημική μεταβολή και διαλύεται σε οργανικούς διαλύτες, ενώ είναι αδιάλυτο στο νερό.

Επίσης, καίγεται στον αέρα σχηματίζοντας διοξείδιο του θείου, οπότε χρησιμεύει και για την απολύμανση διαφόρων χώρων, όπως αιθουσών, διαμερισμάτων κ.ά.

Στη φύση ευρίσκεται, είτε ως φυσικό θειάφι μέσα σε κοιτάσματα ηφαιστειογενών ζωνών διαφόρων περιοχών (Τέξας, Λουϊζιάνα κ.α.), είτε με τη μορφή ενώσεων και ειδικά ως θειούχα και θειικά παράγωγα των περισσότερων μετάλλων (Σικελία, Ιαπωνία, Ισπανία, Καύκασος, Μεξικό κ.α.). Στο ζωικό βασίλειο το θειάφι αποτελεί στοιχείο πολλών ουσιών σε διάφορες αναλογίες και μορφές, όπως των αμινοξέων κυρίως της κυστίνης, κυστεΐνης και της μεθειονίνης. Επίσης, απαντάται στο σιναπέλαιο, στα αέρια του εντερικού σωλήνα, στα κρεμμύδια και σκόρδα, των οποίων το εκχύλισμα των είκοσι περίπου ημερών αντιμετωπίζει τις μυκητιάσεις των φυτών, τα ακάρεα κ.ά.

Ακόμη, περιέχεται στις υδατοδιαλυτές βιταμίνες θειαμίνη (B1) και βιοτίνη (B7). Πλούσιες πηγές αυτών αποτελούν διάφορες τροφές (αρακάς, αυγά, γάλα, δημητριακά ολικής αλέσεως, ζυθοζύμη, ξηροί καρποί, όσπρια, ραδίκια, ρύζι αναποφλοϊωτο, σουσάμι, σπανάκι, τυριά, φασολάκια κ.ά.), αλλά και μερικά αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά (μαϊντανός, μέντα, μηδική, σπιρουλίνα, χαμομήλι κ.ά.).

Συμμετέχοντας στην ανακύκλωση της ύλης το θειάφι, προσλαμβάνεται ως ανόργανο στοιχείο μόνο από τα φυτά και μέσω αυτών από τα ζώα που δύνανται να το μετατρέψουν σε ανόργανο. Έτσι, επανερχόμενο στο έδαφος σε οργανική μορφή, μετατρέπεται στη συνέχεια από μικροοργανισμούς, τα θειοβακτήρια ⁽¹⁾, σε θειικά άλατα.

Επιπλέον, ως αντισηπτικό ήταν γνωστό από την εποχή του Ομήρου. Στην Οδύσσεια αναφέρεται ότι ο Οδυσσέας μετά τον φόνο των μνηστήρων απολύμανε τα δωμάτια του ανακτόρου του με θειάφι, το οποίον πιθανώς χρησιμοποιούσε ο πατέρας του, ο βασιλιάς της Ιθάκης Λαέρτης, στα κτήματα που καλλιεργούσε όταν απουσίαζε ο Οδυσσέας στον Τρωικό πόλεμο, αλλά και μετά την επιστροφή του στο θρόνο της Ιθάκης. Ο Θουκυδίδης αναφέρει (κεφ. 77, βιβλ. β' και κεφ. 100, βιβλ. δ') ότι κατά τη διάρκεια του Πελοποννησιακού πολέμου, οι Θηβαίοι το 428 π.Χ. χρησιμοποίησαν ουσίες όπως το θειάφι, το ρετσίνι και την πίσσα, δηλαδή χημικά όπλα, στην πολιορκία των Πλαταιών και οι Βοιωτοί το 424 π.Χ. στην πολιορκία του Δήλιου. Οι Βυζαντινοί το χρησιμοποίησαν στο υγρό πυρ, που ανακάλυψε ο αρχιτέκτων και μηχανικός Καλλίνικος τον 7^ο μ.Χ. αιώνα, ως καύσιμο για την καταστροφή του αραβικού στόλου που πολιορκούσε την Κωνσταντινούπολη και ως καπνογόνο που ανάδιδε αποπνικτικούς καπνούς.

Ωστόσο, το υγρό πυρ δεν ήταν άγνωστο και στους άλλους λαούς. Σε όλη περίπου τη Μικρά Ασία, αλλά και στην Καρχηδόνα κυκλοφορούσαν διάφορα εμπρηστικά μείγματα, που μετά από μελέτες αποδείχθηκε ότι αποτελούνταν από τα ίδια συστατικά με το υγρό πυρ. Πρώτο είναι το μηδικό λάδι (Μηδείας Έλαιον) που συναντάμε στην Καρχηδόνα. Οι Ρωμαίοι επίσης κατείχαν ένα μείγμα, που ονομαζόταν Μάλθα. Από τα απομνημονεύματα του αυτοκράτορα Ιουλίου Αφρικανού, γνωρίζουμε ότι υπήρχε άλλο ένα μείγμα το θείον άπυρον, που το χρησιμοποιούσαν στις λόγχες των κονταριών που καλούνταν *falarica*. Στην Αγγλία το 1191 χρησιμοποιούσαν το ελληνικό πυρ, που τα κύρια συστατικά του είχαν πάρει από την Ελλάδα. Ακόμη, το θειάφι αναφέρεται στα κεφάλαια Θ'17 και ΚΑ'8 της Αποκαλύψεως του Ιωάννου. Τέλος, το θειάφι που πρώτος ο Lavoisier (1743-1794) το αναγνώρισε ως στοιχείο, συμμετείχε από τις αρχές του 12^{ου} μ.Χ. αι. στην παρασκευή της μαύρης μπαρούτης, που ήταν για πολλά χρόνια το μοναδικό εκρηκτικό υλικό, στους μπαρουτόμυλους της Δημητσάνας και Στεμνίτσας, στην κατασκευή της πρώτης ηλεκτροστατικής μηχανής που έγινε το 1672 από τον Γερμανό Otto Van Guericke, ενώ σήμερα συμμετέχει και ως συστατικό σε ποικιλία αργού πετρελαίου της Σαουδικής Αραβίας.

Το θειάφι χρησιμοποιείται στην παραγωγή του θειικού οξέος, διοξειδίου του θείου και του θειούχου άνθρακα, στην κατεργασία δερμάτων, στο σβήσιμο των πυρκαγιών σε καπνοδόχους, στη λεύκανση μέταλλων, μαλλιού, σπόγγων, άχυρων, αποξηραμένων φρούτων (βερίκοκων κ.ά.) και σε μεγάλου πλήθους άλλων παραγώγων. Ως πρώτη ύλη χρησιμοποιείται στην κατασκευή διαφόρων βεγγαλικών και ρουκετών, όπως εκείνων που χρησιμοποιούνται στο ρουκετοπόλεμο του Βροντάδου της Χίου το βράδυ της Αναστάσεως, εθίμου που έχει τις ρίζες του στους χρόνους της τουρκικής κατοχής.

Προσέτι, χρησιμοποιείται ευρέως στη φαρμακευτική, στη χημεία και στην ιατρική. Δεν απορροφάται από το δέρμα του ανθρώπου, ούτε από τον οργανισμό του, οπότε λαμβανόμενο εσωτερικώς για την καταπολέμηση κάποιων ασθενειών, διέρχεται από το στομάχι αναλλοίωτο. Εξωτερικώς χρησιμοποιείται, λόγω της αντισηπτικής και στυπτικής δράσεώς του, σε πολλές δερματολογικές παθήσεις, σε περιπτώσεις χρόνιων αρθροπαθειών και σε διαφόρους τύπους υδροθεραπείας. Η χώρα μας μάλιστα, λόγω του ηφαιστειογενούς εδάφους πολλών περιοχών της, διαθέτει πληθώρα ιαματικών πηγών από τις οποίες αρκετές με θειούχα νερά (Αιδηψός, Μέθανο, Πλατύστομο, Λάκκος Αδάμαντα Μήλου κ.α.).

Ομοίως χρησιμοποιείται στη γεωργία, αμπελουργία και κτηνοτροφία για την καταπολέμηση διαφόρων κρυπτογαμικών ασθενειών (αμπέλου, αχλαδιάς, μηλιάς, πυρηνοκάρπων, τριανταφυλλιάς κ.ά.), εντόμων (βάμβακα, ελιάς, εσπεριδοειδών κ.ά.), ακάρεων (ψώρα ανθρώπου, βοοειδών, προβάτων), της ψείρας των πουλερικών, καθώς και άλλων ασθενειών και για την παρασκευή

εντομοκτόνων, χωρίς να παρουσιάζονται φαινόμενα ανθεκτικότητας από όποια και όσα είδη ασθενειών και εχθρών καταπολεμά. Επίσης, χρησιμοποιείται στη βελτίωση των αλκαλικών εδαφών και εκτός των αντικρυστογαμικών ιδιοτήτων του διαθέτει και ενέργεια φυσικομηχανική που εμποδίζει την ανάπτυξη των παθογόνων, αφού δρα με τους ατμούς του στο αναπνευστικό σύστημα τόσο των μυκήτων, όσο των εντόμων και των ακάρεων, ανταγωνιζόμενο το οξυγόνο.

Να λοιπόν γιατί το θειάφι κατά των ωϊδίων (μπαστρών) και ο θειικός χαλκός εναντίον των περονόσπορων είναι σήμερα οι μοναδικές δραστικές ουσίες που επιτρέπονται να χρησιμοποιούνται στις βιολογικές καλλιέργειες.

Πέραν των ανωτέρω, οι αλχημιστές κατά τον μεσαίωνα μελέτησαν εκτενώς τις ιδιότητές του. Και τούτο γιατί η αλχημεία (αλχυμεία ή αλχημία ή αρχημία από το αρχή-μία), που θεμελιώθηκε μεταξύ του 100 και του 300 μ.Χ., κράμα επιστήμης και μαγείας και πρόδρομος τρόπος τινά της σύγχρονης χημείας, θεωρούσε ότι τα μέταλλα είναι σύνθετα από υδράργυρο (υγρό) και θειάφι (θερμό) (δόγμα των δύο αντιθέτων) και η μετουσίωση των ευτελών μετάλλων σε ευγενή (χρυσός, άργυρος) θα προσφέρει στον κάτοχό τους την αιώνια ζωή.

Όμως και ο γνωστός Παράκελσος (1493-1541) έδωσε ώθηση στην αλχημιστική έρευνα και καλλιέργησε τον ιατρικό προσανατολισμό της αλχημείας, με την αναζήτηση της ουσίας, που ονομάστηκε «πρώτη ύλη» (prima material), η οποία θα καθιστούσε τα μέταλλα εξευγενισμένα, αλλά θα ήταν δυνατόν να απαλλάξει τον άνθρωπο από τις ασθένειες.

Επίσης, εξετάζοντας τη λέξη ΘΕΙΟΝ στο αρχαίο αλφάβητο των 28 γραμμάτων και 1000 αριθμών, που συνδυάζονται αριστοτεχνικά μεταξύ τους, θα διαπιστώσουμε ότι ο λεξάριθμός της περιλαμβάνεται στην Α΄ Πυθαγόρεια ακολουθία (ακολουθία του Fibonacci) και το Θ ως μορφή αλληγορεί το σύμβολο του θεού ηλίου. Ακόμη, οι αντίστοιχοι αριθμοί των γραμμάτων της παρέχουν μεταξύ άλλων τη σχέση τους με την ύλη εν κινήσει, τη μέση διάρκεια ζωής του ελλόγου όντος [Ιστορία Ηροδότου Α΄ (Κλειώ) 32], τις ημέρες που διαρκεί η λοχεία, τις ημέρες που τελείται η πρώτη επιμνημόσυνη δέηση μετά το θάνατο και το σύνολο των αριθμών της τετρακτύος των Πυθαγορείων.

Τελειώνοντας θα πρέπει να αναφέρουμε ότι το θειάφι, κατόπιν των όσων παραπάνω αναφέρθηκαν, διαθέτει χρήσιμες ιδιότητες, τις οποίες οι Έλληνες είχαν κατανοήσει και θεωρούσαν «θεϊκές», γι' αυτό και του προσέδωσαν την ονομασία αυτή, ακολουθώντας τις αντιλήψεις εκείνου/εκείνων που νομοθέτησαν το ελληνικό αλφάβητο και κατ' επέκταση την ελληνική γλώσσα.

Τις ιδιότητες αυτές τις χάρισε στο στοιχείο ΘΕΙΟΝ η Φύση, για τούτο δεν αντιδρά, ούτε και θα αντιδράσει ποτέ αρνητικά στη χρήση του.

⁽¹⁾Θειοβακτήρια (Thiobacteria) είναι αυτότροφοι (autotrophic), θερμόφιλοι, μη χλωροφυλλούχοι μικροοργανισμοί (Σχιζομύκητες) διαφόρων ομάδων, με ειδικές χρωστικές που χρησιμοποιούν το θειάφι αντί του οξυγόνου. Απαντώνται σε θειούχα νερά, θερμοπηγές, καθώς και σε ασβεστούχες αποθέσεις των αγωγών νερού. Επίσης και σε λασπώδεις βυθούς θαλασσών, όπου ανακαλύφθηκε θειοβακτήριο το οποίο φαίνεται να μην έχει εξελιχθεί για περισσότερα από δύο δισεκατομμύρια χρόνια, εκτός και αν έχει δεχθεί την επίδραση της γενετικής αποκλίσεως.

Ακόμη, γνωστή είναι και η μόλυνση στα αγάλματα του Ερεχθείου και στους στύλους του Παρθενώνα από μεγάλο αριθμό θειοβακτηρίων, ιδιαίτερα στα σημεία εκείνα που οι επιφάνειες των μαρμάρων έρχονταν σε επαφή με την όξινη βροχή.

ΤΟ ΣΑΡΑΝΤΑ

Γεωργίου Π. Σαρλή

Η 28^η Οκτωβρίου για εμάς τους Έλληνες είναι εορτή εθνική, ως επέτειος ηρωικής άμυνας ενός λαού ελεύθερου ενάντια στη βαρβαρότητα, αλλά και θρησκευτική όπου εορτάζεται η Αγία Σκέπη της Θεοτόκου.

Παρακάμπτοντας τα ηρωικά γεγονότα και τα θαύματα της Μεγαλόχαρης που έζησε ο ελληνικός στρατός, επιθυμώ να επισημάνω βασικά χαρακτηριστικά των ηρωικών εκείνων πράξεων, που συνέστησαν παραδείγματα προς μίμηση και αξίως υμνήθηκαν, τόσο χρήσιμων και στην εποχή μας.

Πληθώρα αναφορών υπάρχουν για τα γεγονότα του ελληνικού αμυντικού πολέμου 1940-41 στα βορειοηπειρωτικά βουνά. Ακόμη μία, αποτελεί και η παρούσα για αυτήν την Εποποιία που θεωρείται βαρυσήμαντη και φωτεινό ορόσημο της Ιστορίας μας. Και ας αποτελέσει μάλιστα αυτή, στην εφετινή επέτειο, τον προσωπικό φόρο τιμής προς εκείνους που αγωνίστηκαν και έπεσαν ηρωικά στα πεδία των μαχών για της Πατρίδας μας την ελευθερία.

Πρωτίστως η 28^η Οκτωβρίου υπήρξε έκκληση θυσίας, όπου οι απ' άκρη σ' άκρη Έλληνες καλούνταν, εμπλεκόμενοι σε πόλεμο, να θυσιάσουν γαλήνη, εργασία, οικογένεια και προσωπικές απολαβές.

Έτσι, αυθορμήτως σύσσωμος ο ελληνικός λαός δέχθηκε να θυσιασθεί προκειμένου το Έθνος να πράξει το χρέος του. Ένα χρέος που θα παρείχε στις επόμενες γενιές την ελευθερία, η νικηφόρα επίτευξή του θα συνετάραζε τον τότε κόσμο και θα αναπτέρωνε την ελπίδα και το θάρρος των λαών που πολεμούσαν τους κάθε μορφής εισβολείς τους.

Δια τούτο, οι κάθε στιγμής Έλληνες πρέπει να είναι γνώστες της πραγματικής ιστορίας του Σαράντα, ώστε να εμπνέονται από το αγωνιστικό φρόνημα των προγόνων τους, να παραδειγματίζονται από την αδούλωτη ψυχή τους και να τιμούν τους ήρωες και μάρτυρες του πολέμου αυτού ως υπάρξεις αυτοθυσίας και προσφοράς που υπεράσπισαν τα αγαθά της ειρήνης.

Την ειρήνη, που με παντοίους τρόπους και πάθος θα πρέπει να επιδιώκεται από τους ανθρώπους και ιδιαίτερα από τον λαό μας, την κρίσιμη αυτή για την χώρα μας εποχή.

Όμως, εκτός της αυτοθυσιαστικής διαθέσεως, την Εποποιία διέκρινε η ένωση και το σύμφυχο των Ελλήνων. Το Σαράντα διασπάστηκε ο ατομικισμός και πρυτάνευσε η εθνική ενότητα. Οι στρατευμένοι, ως ολότητα, αναχωρούν με ενθουσιασμό και μάχονται νικηφόρα στο μέτωπο, ενώ ο άμαχος πληθυσμός τους προσφέρει τις υπηρεσίες του με πρωτοπόρες τις Βορειοηπειρώτισσες.

Τοιουτοτρόπως, αδιασπάρως ενωμένα μέτωπο και μετόπισθεν, έδωσαν το παρόν στην πρόσκληση της Ιστορίας και απετέλεσαν ένα σύνολο πίστεως και αφοσιώσεως στην Πατρίδα.

Σήμερα ωστόσο, ικανός αριθμός των βυθιζομένων ολοένα στο τέλμα της ατομικότητας Ελλήνων, πιστεύει ότι ελάχιστοι εξ αυτών θα ήταν διατεθειμένοι να ανταποκριθούν σε μία παρεμφερή μελλοντική έκκληση. Σπάνια θα θυσίαζαν τα κεκτημένα τους για το γενικό καλό. Δύσκολα θα απέβαλαν τον διχάζοντα το Έθνος ατομικισμό τους για την ανεξαρτησία της Πατρίδας.

Όμως προσωπικά αρνούμαι να αποδεχθώ τις παραπάνω απόψεις. Συνυπάρχοντας επί χρόνια με νεολαία έχω την πεποίθηση, ότι σε μία παρόμοια έκκληση του Έθνους, θα αφυπνιστεί του Έλληνα η θυσιαστική και αγωνιστική του φύση και παραμερίζοντας τα προσωπικά του συμφέροντα, θα αποδυθεί στον αγώνα για την προστασία και την ειρήνη της Πατρίδας μας, που τελικώς αποτελούν φορείς προόδου και πνευματικής ανατάσεως.

Τέλος, για την αντιμετώπιση των πανταχόθεν προερχομένων και προ των πυλών ευρισκομένων σημερινών κρισίμων συγχύσεων, τίθεται το ερώτημα: Μήπως θα πρέπει να θέσουμε ως βάση της ζωής μας και του Έθνους μας τα διδάγματα του Σαράντα; Άμποτε, γενέσθαι.

ΜΕΓΑΡΟ ΚΑΙΣΑΡΑ

Κείμενο, φωτογραφίες από τον κ. Χρήστο Θανόπουλο

Στην οδό Βαφειαδάκη 15, στα Βαπόρια, ανηφορίζοντας αριστερά από τον Ι.Ν. Αγίου Νικολάου, 100 μέτρα μετά το Μητροπολιτικό Μέγαρο (Μέγαρο Ταμβάκου) συναντάμε το νεοκλασικό μέγαρο Καίσαρα, δείγμα μεγαλοαστικής κατοικίας του δευτέρου μισού του 19^{ου} αιώνα, με εξαιρετικό ζωγραφικό διάκοσμο στο εσωτερικό του. Κτίστηκε από τον συριανό μεγαλοδικηγόρο το 1850, για να στεγάσει την οικογένειά του. Πρόκειται για χαρακτηρισμένο διατηρητέο μνημείο από το Υπουργείο Πολιτισμού.

Για πολλά χρόνια έμενε κλειστό και ο χρόνος είχε αφήσει βαριά τα σημάδια του πάνω στο όμορφο κτίριο. Το 1993 η κ. Ουρανία (Ράνια) Κουϊμτζή Νικολοπούλου (Πρόεδρος του Συλλόγου Φίλων Νοσοκομείου Σύρου «Πρόσβαση») αγόρασε την οικία από την ενορία του Ι.Ν. Αγίου Νικολάου. Η ανακαίνιση του μεγάρου έγινε από τον αρχιτέκτονα Γιώργο Ευρυπιώτη και κράτησε τρία χρόνια (1993–1996), υπό την αυστηρή εποπτεία του Υπουργείου Πολιτισμού. Τα παλιά κουφώματα συντηρήθηκαν και επανατοποθετήθηκαν. Συντηρήθηκαν επίσης, οι δύο διασωθείσες υπέροχες οροφोगραφίες στη σκεπαστή βεράντα της αυλής και στην αίθουσα υποδοχής. Έγιναν τροποποιήσεις και επεκτάσεις, για να δημιουργηθεί ο σύγχρονος ξενώνας πολυτελείας.

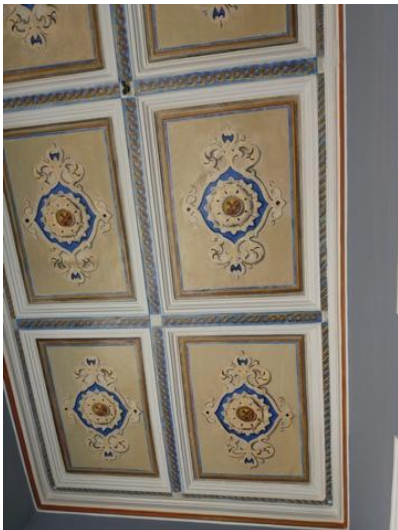
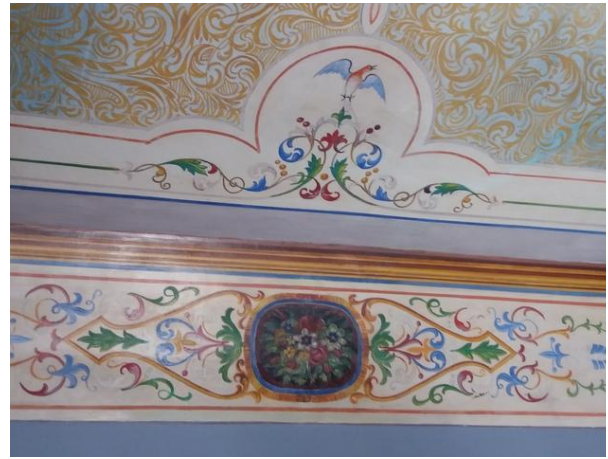
Το αρχοντικό αναπτύσσεται σε τρία επίπεδα και στην αρχική του μορφή είχε στο ισόγειο αποθηκευτικούς χώρους, στον πρώτο όροφο κοινόχρηστους χώρους, όπως και σήμερα και στον δεύτερο όροφο τις κρεβατοκάμαρες και καθιστικό. Η θέα από τον 2^ο όροφο προς τον Ι.Ν. Αγίου Νικολάου και τα Λαζαρέτα, είναι άκρως εντυπωσιακή. Χαρακτηριστικά κιγκλιδώματα υπάρχουν στο μπαλκόνι του 2^{ου} ορόφου, στην αυλή και σε παράθυρο του ισογείου και του 1^{ου} ορόφου.

Ο επισκέπτης περνά την πύλη με την δίφυλλη ξύλινη πόρτα

διακοσμημένη με ρόπτρο, εισέρχεται στην χαριτωμένη μικρή αυλή της οικίας και μέσω μαρμάρινης κλίμακας σε σχήμα γάμα ανεβαίνει στον 1^ο όροφο με τη σκεπαστή βεράντα, που τη στολίζουν δύο λευκοί μαρμαρίνοι αράβδωτοι Τοσκανικοί κίονες. Στην οροφोगραφία της σκεπαστής βεράντας υπάρχουν οκτώ τετράγωνα με επαναλαμβανόμενα γεωμετρικά μοτίβα, θυμίζουν θυρεό, σε αποχρώσεις του μπλε και της ώχρας, με πλαίσιο γύρω-γύρω, που δίνει την εντύπωση φατνωμάτων. Με την είσοδο στην ευρύχωρη αίθουσα υποδοχής, εξαιρετικά φωτεινή λόγω των πολλών ανοιγμάτων περιμετρικά, το βλέμμα μαγνητίζει η μοναδική οροφोगραφία με τα πολυποίκιλα χρωματιστά λουλούδια, πουλιά και φυτικά μοτίβα. Εδώ η κατακερματισμένη οροφή, συναρμολογήθηκε με ειδική τεχνική και επανατοποθετήθηκε. Τις οροφोगραφίες της σκεπαστής βεράντας και της μεγάλης σάλας συντήρησε και επανέφερε στην αρχική κατάσταση, η ζωγράφος – εικαστικός – συντηρήτρια (απόφοιτος της Σχολής Καλών Τεχνών) κ. Έλσα Χαραλάμπους. Μετά την αίθουσα υποδοχής υπάρχει η τραπεζαρία και ένα μικρότερο καθιστικό. Στο βάθος του 1^{ου} ορόφου η κουζίνα με το κλασικό συριανό τζάκι για το μαγείρεμα και δίπλα ο χώρος που ήταν η εξωτερική πίσω αυλή και πλυσταριό. Τώρα έχει διαμορφωθεί σε μικρή τραπεζαρία και επίσης υπάρχει κλίμακα ανόδου από τον 1^ο στον 2^ο όροφο. Το ενδιαφέρον στοιχείο σε αυτό το χώρο είναι τα τρία μαρμαρίνα πηγάδια, όπου το καθένα είναι στεγασμένο κάτω από πέτρινο τόξο-θόλο. Στην πραγματικότητα τα δύο είναι στόμια πηγαδιών, ενώ το τρίτο είναι στόμιο της δεξαμενής (στέρνας), που συλλέγει το βρόχινο νερό από την ταράτσα. Έχουν διατηρηθεί οι παλιές αντλίες των πηγαδιών. Στα δωμάτια του 1^{ου} ορόφου φιλοξενούνται κομότες, μια πορσελάνινη σόμπα, παλαιά αντικείμενα, συλλεκτικές πιατέλες, ασημικά, πίνακες των Δρούγκα, Μακρουλάκη, Φασιανού, κ.ά. Σε κρεβατοκάμαρα του 2ου ορόφου διατηρείται το παλιό σιδερένιο κρεβάτι της οικογενείας.

Μια ενδιαφέρουσα αναπαλαίωση σε ένα αρχοντικό-κόσμημα για την Ερμούπολη και την Σύρο.

Μερικές φωτογραφίες από το Μέγαρο

Ημερήσια εκδρομή στην Ορεινή Κορινθία

Κείμενο – φωτογραφίες από τον κ. Χρήστο Θανόπουλο

Το Σάββατο 13 Οκτωβρίου 2018, 38 μέλη και φίλοι του Συνδέσμου Συριανών πραγματοποίησαν ημερήσια εκδρομή στην ορεινή Κορινθία. Η ομάδα ξεκίνησε από την Αθήνα, όπου ο ήλιος έπαιζε κρυφτό με τα σύννεφα.

Το πούλμαν από το Κιάτο, άρχισε να ανηφορίζει προς τα χωριά της Στυμφαλίας. Πολύ γρήγορα έφτασε στη μαγική λεκάνη της ορεινής λίμνης, που ήταν καλυμμένη με τον φθινοπωρινό πορτοκαλόχρωμο μανδύα της από καλαμιές. Περάσαμε δίπλα από το μυστηριακό ερείπιο του Ζαρακά, του γαλλικού ρωμανικού ναού που έκτισαν Κιστερκιανοί μοναχοί πριν το 1236, για να υπηρετούν τον Θεό, απομονωμένοι μέσα στο οχυρωμένο μοναστήρι τους. Συνόδευσαν τους Φράγκους κατακτητές του νεοϊδρυθέντος Πριγκιπάτου της Αχαΐας. Για την ανέγερσή του χρησιμοποίησαν ντόπιους κτίστες και το οικοδομικό υλικό του ναού της Αρτέμιδος, από την παρακείμενη αρχαία Στυμφάλο, της οποίας η ακρόπολη στο λόφο επιβλέπει την πανέμορφη λίμνη. Ο μέγιστος των Ελλήνων ηρώων Ηρακλής, που οι γειτονικοί Φενεάτες υποστήριζαν ότι γεννήθηκε στην πόλη τους, επιτέλεσε τον έκτο άθλο του εδώ, σκοτώνοντας τις χαλκοπτέρυγες Στυμφαλίδες όρνιθες με δηλητηριασμένα βέλη και έτσι απάλλαξε τον τόπο από τις φονικές επιδρομές τους. Ο Πausanias αναφέρει ότι στην Αραβική Έρημο ζούσε ένα πουλί που ονομαζόταν «Στυμφαλίδα» και ήταν εξίσου άγριο με τα λιοντάρια και τις λεοπαρδάλεις! Δεν απέκλειε λοιπόν το ενδεχόμενο ο Ηρακλής να είχε εξοντώσει πτηνά όμοια με της Αραβίας.

Πρώτος σταθμός της εκδρομής το Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας, ένα από τα εννέα εμβληματικά μουσεία του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς. Μας υποδέχθηκε η ευγενική κ. Θανοπούλου και μας ξενάγησε στις ενότητες του μουσείου. Αρχής γενομένης από την τοπογραφία της περιοχής και τα καρστικά φαινόμενα, όπου η βροχόπτωση διαβρώνοντας τα ασβεστολιθικά πετρώματα δημιούργησε τις λεκάνες Στυμφαλίας και Φενεού. Συνεχίσαμε με τα ζώα (όπως ασβός, βίδα) και τα πουλιά του βιότοπου της Στυμφαλίας (118 είδη πουλιών έχουν παρατηρηθεί), αλλά και τα ψάρια (όπως το τοπικό ενδημικό ψάρι της οικογένειας των Κυπρινοειδών, *Pelagus stymfalicus* Στυμφαλικός Πελασγός ή Ντάσκα, το οποίο επιβιώνει και μετά την αποξήρανση της λίμνης, βυθιζόμενο στο παχύ στρώμα λάσπης).

Έγινε αναφορά στις προσπάθειες μεταφοράς των υδάτων της λίμνης Στυμφαλίας με την κατασκευή του Αδριάνειου Υδραγωγείου (130–138 μ.Χ.) με αγωγούς 84 χιλιομέτρων, των οποίων κατάλοιπα υπάρχουν και σήμερα. Μετέφερε νερό από τις πηγές της Στυμφαλίας στις κρήνες και τα λουτρά της αρχαίας Κορίνθου των 80.000 κατοίκων. Το υδραγωγείο λειτούργησε για πάνω από δύο αιώνες και εγκαταλείφθηκε με την παρακμή της Κορίνθου. Η ελληνογαλλική εταιρεία «Στυμφαλία και Φενεός» (1881) διοχέτευσε τα νερά της λίμνης με σήραγγες στην ευρύτερη περιοχή για άρδευση χωραφιών, ενώ υπήρχαν σκέψεις και για ύδρευση της Αθήνας. Στις αρχές του 20ου αιώνα η διοχέτευση των υδάτων στον κάμπο της Βόχας (περιοχή μεταξύ Κιάτου και Λεχαίου) έφερε σε αντιπαράθεση τους κατοίκους Βόχας-Στυμφαλίας (Στυμφαλιακό Ζήτημα) λόγω της εμμονής των τελευταίων στην αποξήρανση της πλημμυρισμένης λίμνης, για την αύξηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων.

Απολαύσαμε τη θέα της λίμνης και της αρχαίας Στυμφάλου από τον περιμετρικό εξώστη του μουσείου, ενώ μικροί και μεγάλοι δεν έχασαν την ευκαιρία να θαυμάσουν το ενυδρείο του μουσείου και να ποζάρουν στο ομοίωμα λιμνήσιας βάρκας. Πολύ ενδιαφέρον και το λαογραφικό τμήμα για την κτηνοτροφία, τυροκομία, μελισσοκομία, γεωργία, με τα παλιά γεωργικά εργαλεία και αντικείμενα, παραδοσιακές στολές, προϊόντα κ.λπ.. Εντυπωσιακή η φωτογραφία της ετήσιας ζωοπανήγυρης που ελάμβανε χώρα κάθε Σεπτέμβριο στο χωριό Στυμφαλία (πρώην Ζαρακάς).

Με τις καλύτερες εντυπώσεις, επιβιβαστήκαμε στο πούλμαν, περάσαμε από τα γραφικά χωριά Καρτέρι, Λαύκα και ανεβήκαμε στο διάσελο της Καστανιάς στις παρυφές της Ζήρειας, γενέτειρας του θεού Ερμή. Αντικρίσαμε τον πολύχρωμο καμβά των καλλιεργειών του οροπεδίου του Φενεού, που κατά καιρούς όταν έφραζαν οι καταβόθρες μετατρέπονταν σε λίμνη. Φτάσαμε στην τεχνητή λίμνη Δόξα (1998), η οποία με το φράγμα της τιθάσευσε τον χείμαρρο Δόξα, για να σταματήσουν οι πλημμύρες, δημιουργώντας ένα «Ελβετικό» λιμναίο τοπίο, με δάση Μαυρόπευκου (*Pinus nigra*) ολόγυρα και τον ορεινό όγκο της Ντουρντουβάνας να καθρεπτίζεται στα γαλανά νερά. Ακολούθησε σύντομη ανάβαση στην Ιερά Μονή Αγ. Γεωργίου (1693) σε

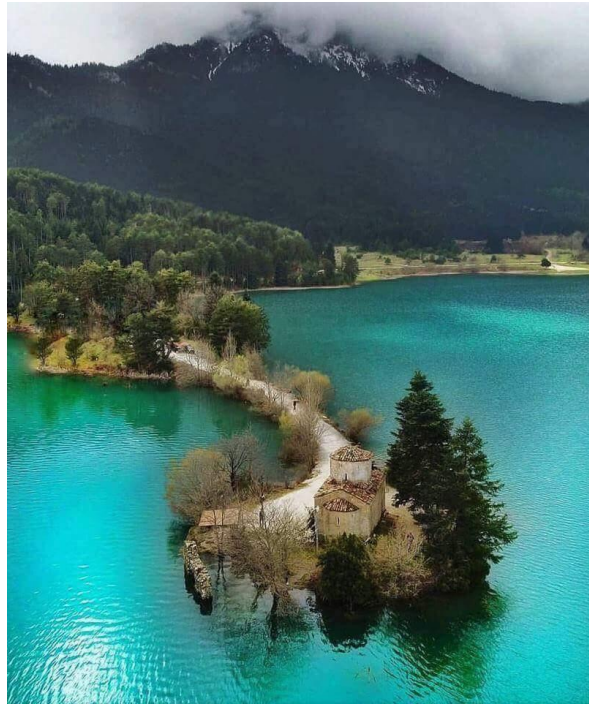
υψόμετρο 1.000 μ.. Ονομάζεται και νέο μοναστήρι σε αντιδιαστολή με το παλαιομονάστηρο (14^ο αιώνα), το οποίο εγκαταλείφθηκε λόγω πλημμυρών και από το οποίο σώζεται μόνο το καθολικό, αφιερωμένο πλέον στον Άγιο Φανούριο. Ο γλυκύτατος γέροντας αρχιμανδρίτης Γεννάδιος έκανε την ξενάγηση στο καθολικό, εξιστορώντας τον πρωταγωνιστικό ρόλο της Μονής του Αγ. Γεωργίου επί Τουρκοκρατίας, τόσο στην εκπαίδευση των παιδιών (κρυφό σχολειό), όσο και στον αγώνα του 1821, τροφοδοτώντας τον με χρήματα, αγαθά, και ένοπλους μοναχούς. Υπήρξε τόπος συσκέψεων του Γέρου του Μοριά με οπλαρχηγούς, καταφύγιο κατατρεγμένων, κήκε από τον Ιμπραήμ. Η θέα από το αρχονταρίκι της λίμνης Δόξα και των γύρω βουνών, πραγματικά κόβει την ανάσα. Μετά το μοναστηριακό κέρασμα με υπέροχο γλυκό τριαντάφυλλο και δροσερό νερό, κατηφορίσαμε στη λίμνη για ένα σύντομο περίπατο στο παλαιομονάστηρο. Ακολούθησαν αγορές ντόπιων προϊόντων από την υπαίθρια αγορά, καρυδιών, μελιού, οσπρίων, κ.α.

Καταλήξαμε στο χωριό Μεσινό (Ταβέρνα «Τρίκρηνα»), όπου η οικογένεια Δρούγκα μάς περιποιήθηκε σερβίροντας κρεατικά από τη φάρμα της και γλυκό κρασί. Όλη η παρέα χόρεψε και τραγούδησε, κρατώντας το κέφι στα ύψη μέχρι την ώρα της επιστροφής.

Και εις άλλα με υγεία!

Βιβλιογραφία

- Βλάχου – Οικονομοπούλου Ντίνα, *Κορινθιακή Ελβετία, Μονή Αγίου Γεωργίου Φενεού, Ε' έκδοση.*
- *Ενημερωτικό φυλλάδιο επισκεπτών πρώην Δήμου Στυμφαλίας, έκδοση Αναπτυξιακής Βορείου Πελοποννήσου, Κατάγραμμα, Κιάτο.*
- *Ιερά Μητρόπολις Κορίνθου, Σικυώνος, Ζεμενού, Ταρσού και Πολυφέγγους, Ιερά Μονή Αγίου Γεωργίου Φενεού.*
- *Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας, Έκθεση, Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς (ΠΙΟΠ).*
- *www.atrapos.gr. Η Μονή Ζαρακά.*
-

Φενεός

Εκδρομή στη Νεμέα

Κείμενο – φωτογραφίες από τον κ. Χρήστο Θανόπουλο

Το Σάββατο 10 Νοεμβρίου 2018, 40 μέλη και φίλοι του Συνδέσμου Συριανών πραγματοποίησαν εκδρομή στη Νεμέα και το Ναύπλιο. Ο καταγάλανος ουρανός και ο λαμπρός ήλιος προοιωνίζαν μια συναρπαστική περιήγηση.

Στο τέρμα της οδού Στεφάνου Μίλλερ και δίπλα στην είσοδο του αρχαιολογικού χώρου της Νεμέας, μάς υποδέχθηκε η ευγενέστατη αρχαιολόγος – ξεναγός μας κυρία Βιβή Αρμένη και το ταξίδι στο υπέροχο

παρελθόν της Αρχαίας Νεμέας ξεκίνησε. Η Νεμέα είναι ένα από τα τέσσερα πανελλήνια ιερά όπου ετελούντο Πανελλήνιοι αγώνες (αθλητικοί, ιππικοί και στα άλλα τρία ιερά, Δελφών – Ολυμπίας – Ισθμίας και μουσικοί, ποιητικοί), αφού προηγουμένως κηρυσσόταν εκεχειρία. Η πρώτη διοργάνωση των Νέμειων αγώνων έγινε το 573 π.Χ. (τα Ολύμπια είχαν ξεκινήσει ήδη από το 776 π.Χ.) και από τότε ετελούντο κάθε δύο χρόνια προς τιμήν του τοπικού ήρωα Οφέλτη, υπό την αιγίδα της κοντινής πόλεως των Κλεωνών και αργότερα του Άργους. Οι Αργείοι πήραν τους αγώνες στην πόλη τους μετά την καταστροφή του αρχαϊκού ναού του Διός (415 π.Χ.), στη διάρκεια του Πελοποννησιακού πολέμου. Επί Μεγάλου Αλεξάνδρου και Μακεδονικής κυριαρχίας, ξεκίνησε μεγάλο οικοδομικό πρόγραμμα (330 – 320 π.Χ.) στην Νεμέα. Κτίστηκε νέος λαμπρός ναός του Διός, επιτομή της ναοδομίας του ύστερου 5ου π.Χ. αιώνα και της ελληνιστικής εποχής, με περιστύλιο (πτερό) 6x12 δωρικών κίωνων. Η διώροφη κιονοστοιχία που περιέτρεχε τις τρεις πλευρές του σηκού, ήταν κορινθιακού ρυθμού στο κάτω μέρος και ιωνικού στο πάνω. Εντυπωσιάζουν οι εξαιρετικά λεπτές αναλογίες των εννέα όρθιων κίωνων από πωρόλιθο, που συνομιλούν με τον γαλανό ουρανό, υμνώντας το κάλλος της Αρχαίας Ελλάδος. Στο πίσω μέρος του ναού υπήρχε άδυτο (μικρή υπόγεια αίθουσα με κλίμακα), όπου πιθανότατα ασκείτο η μαντική τέχνη. Παράλληλα με τον ναό έχουν οικοδομηθεί τρεις σειρές κτιρίων (οικίες ιερέων – αξιωματούχων, μεγάλος διώροφος ξενώνας αθλητών στη θέση του οποίου τον 5^ο αι. μ.Χ. κτίστηκε παλαιοχριστιανική βασιλική και εννέα οίκοι διαφόρων πόλεων – κρατών). Δυτικά των κτιρίων υπήρχε παλαίστρα και συγκρότημα λουτρών, με οκτώ θαυμάσια διατηρημένους πέτρινους λουτήρες για την προετοιμασία των αθλητών και πιο πέρα το ιερό του Οφέλτη με περίβολο, βωμό, αφιερώματα κ.λπ.. Τα ερείπια των κτιρίων που βλέπει ο επισκέπτης είναι κυρίως από την ελληνιστική εποχή. Η επίσκεψη στο Μουσείο ήταν εξίσου ενδιαφέρουσα. Εκτίθενται όργανα αθλητών (αλτήρες, δίσκοι, δισκοβολίας, σπλεγγίδες), αγγεία, κεραμικός διάκοσμος κτιρίων, αγάλματα, τα αντικείμενα και τα οστά του τελευταίου παλαιοχριστιανού που βρήκε καταφύγιο τον 6^ο αι. μ.Χ. στην καμαροσκεπή είσοδο του Σταδίου. Εκπληκτική η αίθουσα με τα κτερίσματα (χρυσά κοσμήματα, σφραγιδολίθους κ.ά.) από το μυκηναϊκό νεκροταφείο των Αηδονιών (ένα από τα πλουσιότερα της Πελοποννήσου), τα οποία αφού εκλάπησαν από αρχαιοκάπηλους (1976), εντοπίστηκαν σε δημοπρασία στις ΗΠΑ (1995) και τελικά επαναπατρίστηκαν (1996). Πολλά όμως, άγνωστο πόσα, έχουν χαθεί οριστικά.

Η περιήγηση επεφύλασσε μία ξεχωριστή εμπειρία στο Στάδιο της Αρχαίας Νεμέας. Αφού περάσαμε δίπλα από την περίστυλη αυλή των αποδυτηρίων, διασχίσαμε την πλήρως αποκαταστημένη θολωτή σήραγγα – είσοδο του Σταδίου, μήκους 35 μ., εκεί όπου αυτοσυγκεντρώνονταν οι αθλητές, πριν εισέλθουν στον αγωνιστικό στίβο του Σταδίου, με τους 40.000 θεατές. Η θολωτή κατασκευή είναι σύγχρονη των μακεδονικών τάφων και αποδεικνύει ότι οι Έλληνες είχαν κατακτήσει και την θολωτή τοιχοποιία. Βρέθηκαν graffiti

που χάραξαν οι αθλητές στον τοίχο την ώρα της αναμονής! Το Στάδιο της Νεμέας μήκους 178 μ., είναι το πρώτο με πέταλο και είχε στην αφετηρία βαλβίδα με πέτρινη βάση και μηχανισμό ξύλινων πασσάλων-σχοινιών (ύσπληγα), για την ταυτόχρονη εκκίνηση των αθλητών στους αγώνες δρόμου. Οι αθλητές αγωνίζονταν κατά κατηγορίες (παίδες, έφηβοι, ενήλικες) και το έπαθλο ήταν ένα στεφάνι αγριοσέλινου.

Ο Αμερικανός καθηγητής αρχαιολογίας Στήβεν (Στέφανος) Μίλλερ οραματίστηκε την ανασκαφή της Νεμέας και την αναβίωση στη σύγχρονη εποχή των αρχαίων αγώνων. Ήρθε στη Νεμέα (1973) αγόρασε 140 στρέμματα αγροτικής γης και ξεκίνησε τις ανασκαφές. Έκτισε το Μουσείο (1975–1984), απεκάλυψε το Στάδιο και άρχισε την διοργάνωση των σύγχρονων Νέμειων Αγώνων. Οι τελευταίοι έγιναν το 2016 και οι επόμενοι προγραμματίζονται για το 2020. Η χρηματοδότηση όλων αυτών των έργων έγινε μέσω του Πανεπιστημίου του Μπέρκλεϋ και προήλθε από δωρεές Αμερικανών φιλελλήνων. Δικαίως ο Στήβεν Μίλλερ πολιτογραφήθηκε Έλληνας και του απονεμήθηκε το παράσημο του Ταξιάρχη από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, για την πολύχρονη προσφορά του προς την Ελλάδα.

Μετά την ολοκλήρωση της ξενάγησης στον αρχαιολογικό χώρο, η ομάδα επισκέφθηκε στο διπλανό χωριό Αρχαία Νεμέα (πρώην Αγ. Γεώργιος) το οινοποιείο Παλυβού, όπου ξεναγήθηκε στον αμπελώνα και στο κελάρι – αίθουσα οινογνωσίας με τα μεγάλα δρύινα βαρέλια. Η ευρύτερη περιοχή της Νεμέας, γνωστή από την αρχαιότητα για τον περίφημο «Φλιάσιο οίνο», φιλοξενεί αμπελώνες έκτασης 25.000 στρεμμάτων και 35 οινοποιεία. Είναι η μεγαλύτερη οινοπαραγωγός περιοχή των Βαλκανίων. Περίφημο το «Αγιωργίτικο», δηλαδή ο ξηρός ερυθρός οίνος Νεμέας ΠΟΠ. Τα ελληνικά κρασιά είναι υψηλού επιπέδου και περιέχουν λιγότερα θειώδη (συντηρητικά), σε σχέση με τα κρασιά της Γαλλίας και της Βόρειας Ιταλίας, όπου οι συχνές βροχοπτώσεις σαπίζουν τα σταφύλια. Μετά την απαραίτητη επίσκεψη στο πωλητήριο, η εκδρομική ομάδα αναχώρησε για τον τελευταίο σταθμό, το ρομαντικό Ναύπλιο, πρωτεύουσα του Καποδίστρια και του Όθωνα.

Ακολούθησε φαγοπότι στο ατμοσφαιρικό – βιομηχανικού design Μεζεδοπωλείο «Μέντα», όπου τα κεμπάπ και τις σπαλομπριζόλες, διαδεχόντουσαν το ριζότο θαλασσινών και το μυδοπίλαφο. Κατόπιν η ομάδα είχε την ευκαιρία να απολαύσει μια γρήγορη βόλτα ανάμεσα στα νεοκλασσικά αρχοντικά, κάτω από τη σκιά των βενετσιάνικων κάστρων της Ακροναυπλίας και του επιβλητικού Παλαμιδίου. Εντυπωσιακά τα πολύχρωμα φωταγωγημένα καταστήματα και η κεντρική πλατεία Συντάγματος. Στο λιμάνι το Μπούρτζι άγρυπνος φρουρός, αποχαιρετούσε τις τελευταίες ροζ – μαβιές αναλαμπές του δειλινού, σε αντιπαράθεση με τον κατακίτρινο ορίζοντα. Ένα παγωτό στο χέρι από τον «Ιταλό» και ξανά στο πούλμαν για την επιστροφή στην Αθήνα.

Βιβλιογραφία

- Παπαχατζής Νικόλαος, *Αρχαία Κόρινθος, Τα Μουσεία της Κορίνθου, Ισθμίας και Σικυώνας*, σελ. 72-73, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1984.
- Christopher Mee, Antony Spawforth, *Αρχαιολογικός Οδηγός της Πελοποννήσου*, σελ. 102-107, 128, Εκδόσεις Leadercom, Αθήνα 2001.
- <https://el.wikipedia.org/Στήβεν Γ. Μίλλερ>

Παρακολούθηση της θεατρικής παράστασης «Το Τίμημα» στο θέατρο Ιλίσια

Κείμενο – φωτογραφίες από τον κ. Χρήστο Θανόπουλο

«Το δύσκολο δεν είναι να μην πιστεύεις σε τίποτα,
το δύσκολο είναι να πιστεύεις σε κάτι.
Κι αν δεν μπορείς να το κάνεις αυτό ...
... τότε έχεις πεθάνει»

Την Τετάρτη 31 Οκτωβρίου 2018, 74 μέλη και φίλοι του Συνδέσμου Συριανών είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν την θεατρική παράσταση «Το Τίμημα», στο θέατρο Ιλίσια. Το έργο έγραψε ο Άρθουρ Μίλλερ (1967).

Ο Άρθουρ Άσερ Μίλλερ (1915–2005), Πολωνοαμερικανός, συγκαταλέγεται στους τρεις κορυφαίους Αμερικανούς θεατρικούς συγγραφείς του 20^{ου} αιώνα, μαζί με τον Τέννεσι Ουίλλιαμς και τον Ευγένιο Ο' Νηλ. Τα έργα του, κοινωνικά δράματα, ασκούν κριτική στους Αμερικανούς και το «αμερικανικό όνειρο». Ο πατέρας του Ισίδωρος Μίλλερ, ιδιοκτήτης βιοτεχνίας και καταστήματος γυναικείων ενδυμάτων, καταστράφηκε οικονομικά στο Κραχ του 1929. Ανίκανος να συντηρήσει την οικογένειά του (σύζυγο, δύο γιούς και μία κόρη), μένει καθιστός συνεχώς σε μία πολυθρόνα και κοιτάζει το κενό. Ο δεκατετράχρονος τότε Άρθουρ, είδε τον κόσμο του να καταρρέει. Ο αδελφός του εγκαταλείπει το πανεπιστήμιο για να βοηθήσει τους γονείς. Ο Άρθουρ κάνει διάφορες δουλειές και το 1935 εισάγεται στη Σχολή Δημοσιογραφίας του Πανεπιστημίου του Μίσιγκαν. Ξεκινά να γράφει τα πρώτα του θεατρικά έργα. Λόγω παλαιού τραύματος δεν στρατεύεται κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, συνεργάζεται όμως με τα ραδιοφωνικά δίκτυα NBC και CBS. Τα σημαντικότερα θεατρικά του έργα είναι: «Ήταν όλα τους παιδιά μου» (1947), «Ο θάνατος του εμποράκου» (1949) και το διασκευασμένο έργο του Ίψεν «Ο εχθρός του λαού» (1950). Απέσπασε πολλά βραβεία, ανάμεσά τους και το βραβείο Πούλιτζερ. «Ο θάνατος του εμποράκου» είναι ίσως το καλύτερό του έργο. Του έφερε καταξίωση και θεωρείται σημείο αναφοράς στο θέατρο του 20^{ου} αιώνα. Ενστερνίστηκε τις ιδέες της αριστεράς και απέκτησε συνείδηση εβραϊκής ταυτότητας. Υπήρξε θύμα του Μακαρθισμού. Παντρεύτηκε τρεις φορές (1940, 1951, 1962). Η δεύτερη σύζυγός του ήταν η διάσημη ηθοποιός Μέριλιν Μονρόε, με την οποίαν έμειναν μαζί δέκα χρόνια. Αρθρογραφούσε για το Βιετνάμ, την Παλαιστίνη – Ισραήλ και το Ιράκ. Ανακηρύχθηκε επίτιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Μίσιγκαν.

«Το Τίμημα» είναι γεμάτο αυτοβιογραφικά στοιχεία. Είναι το μοναδικό που σκηνοθέτησε και ο ίδιος. Πολλές παραστάσεις του έργου έχουν ανεβεί παγκοσμίως, με πιο πρόσφατη αυτήν του Μπροντγουέϊ, με πρωταγωνιστή τον Ντάνι Ντεβίτο. Στο θέατρο Ιλίσια ο μοναδικός Γιώργος Μιχαλόπουλος τραβάει

όλα τα βλέμματα στο ρόλο του Ρωσοεβραίου παλαιοπώλη Γκρέγκορι Σάλομον. Οι Γεράσιμος Σκιαδαρέσης (Βίκτωρ) και Χρήστος Σαπουντζής (Γουόλτερ) ενσαρκώνουν τα δύο αδέρφια, ενώ η Ρένια Λουϊζίδου παίζει τον ρόλο της συζύγου του Βίκτωρα. Η σκηνοθετική ματιά της Ιωάννας Μιχαλακοπούλου ακολουθεί μάλλον την πεπατημένη. Τα σκηνικά είναι του Γ. Μουρίκη, τα κοστούμια της Π. Κοκορού και οι φωτισμοί του Ν. Βλασσόπουλου. Ένας μοντέρνος αέρας κυριαρχεί στο άχαρο περιβάλλον του γεμάτου βαριά, παλιά έπιπλα, διαμερίσματος.

Ο Γουόλτερ συναντά τον αδελφό του Βίκτωρα με την σύζυγό του ύστερα από 30 χρόνια, στο πατρικό τους σπίτι, ένα παλιό διαμέρισμα στη Νέα Υόρκη. Προηγήθηκε ο θάνατος του πατέρα. Αφορμή της συνάντησης είναι το ξεπούλημα των οικογενειακών επίπλων, που στοιβάχτηκαν εκεί όλα αυτά τα χρόνια.

Ο Βίκτωρ προσκαλεί τον παμπόνηρο γέρο παλαιοπώλη για να εκτιμήσει τα έπιπλα. Ο τελευταίος εκπροσωπεί τον υλιστικό κόσμο, δηλώνοντας ότι πέρα από την αξία των πραγμάτων, οικονομική – συναισθηματική, εν τέλει όλα πουλιούνται και όλα αγοράζονται. Άλλωστε από την στιγμή που έχει πεθάνει κάποιος, μικρή αξία έχουν τα αντικείμενα. Ο Σάλομον δίνει μία νότα φιλοσοφικής και χιουμοριστικής διάθεσης, κινώντας τα νήματα της δράσης.

Η συνάντηση των δύο αδελφών στρέφεται γύρω από το χρέος (ηθικό και οικονομικό), το χρήμα και τον χρόνο. Ο αλτρουιστής Βίκτωρ εκπροσωπεί τον κόσμο του ιδεαλισμού. Μετά την οικονομική καταστροφή του πατέρα το 1929, εγκατέλειψε το πανεπιστήμιο, την ιατρική και τα όνειρά του, για να φροντίσει τον πατέρα. Βρήκε γρήγορη και σίγουρη διέξοδο στο μισθό του αστυνομικού, παντρεύτηκε, είχε μονίμως οικονομικές δυσκολίες, αλλά στήριζε πάντα τον πατέρα. Οι εκκλήσεις του προς τον Γουόλτερ για οικονομική στήριξη της οικογένειας έπεφταν στο κενό. Η σύζυγός του έζησε κοντά του μια μίζερη μικροαστική ζωή, ελπίζοντας όλα αυτά τα χρόνια ότι κάτι μπορεί να αλλάξει, ότι κάποια στιγμή θα μπορούσαν να εκπληρωθούν τα όνειρα του ζεύγους για επαγγελματική ανέλιξη και κοινωνική καταξίωση.

Ο «πετυχημένος» Γουόλτερ είναι εκπρόσωπος του κυνισμού, της ανάγκης αυτοπραγμάτωσης, τον στοιχειώνουν όμως οι τύψεις. Άφησε στη μοίρα του το πατρικό σπίτι, ολοκλήρωσε τις σπουδές του στην ιατρική, έκανε λαμπρή σταδιοδρομία ως χειρουργός, απέκτησε τρεις κλινικές, μέχρι που έπαθε νευρικό κλονισμό πριν τρία χρόνια. Είχε προειδοποιήσει τον Βίκτωρα ότι ο πατέρας τους κρατούσε κρυφά ένα γερό κομπόδεμα.

Έφτασε το πλήρωμα του χρόνου για το ξεκαθάρισμα των λογαριασμών, μεταξύ τους, με τον χρόνο και με τον εαυτό τους. Οι μοιραίες αποφάσεις του παρελθόντος επηρεάζουν μέχρι σήμερα τη ζωή τους. Έχουν πληρώσει ήδη το τίμημα γι' αυτό. Ίσως ο ιδεαλισμός υποκρύπτει δειλία, το βόλεμα σε μία αποτελεσματική καθημερινότητα. Μήπως ο εγωκεντρισμός είναι απαραίτητο

συστατικό της εξέλιξης; Σκάβοντας στα ενδότερα της μνήμης έρχονται αντιμέτωποι με λάθη, παραλείψεις, αυταπάτες. Το απωθημένο επιστρέφει και διεκδικεί το τίμημα που του αναλογεί. Θα έχουν το θάρρος να αρνηθούν τα βολικά ψέματα που τους παρουσιάζουν ως θύτες ή θύματα, να αναλάβουν τις ευθύνες τους, να αποδεχτούν αξιοπρεπώς την ήττα και να προχωρήσουν, συμφιλιωμένοι μεταξύ τους και με το αβάσταχτο βάρος των επιλογών τους;

Η συνάντηση των δύο αδελφών, παρά τις προσπάθειες συνδιαλλαγής και επανόρθωσης εκ μέρους του Γουόλτερ, θα είναι συγκρουσιακή και τελικά αποβαίνει άκαρπη. Αποφασίζουν ότι δεν χρειάζεται οι πορείες τους να διασταυρωθούν ξανά και ολοκληρώνεται η τυπική πώληση των επίπλων στον παλαιοπώλη, έναντι συμβολικού ποσού. Ο καθένας τραβάει το δρόμο του.

Οι διάλογοι του Άρθουρ Μίλλερ δεν είναι τόσο δυνατοί και πειστικοί, όσο θα περίμενε κανείς. Ειδικά το πρώτο μέρος είναι φλύαρο έως αδιάφορο. Το ενδιαφέρον κορυφώνεται στο «θερμό» δεύτερο μέρος της παράστασης. Ο Γ. Σκιαδαρέσης ερμηνεύει με άνεση τον «λαϊκό» Βίκτωρα. Δικαίως ο Χ. Σαπουντζής ως «πετυχημένος» έχει αποστασιοποιημένο και διαφοροποιημένο ύφος. Η Ρ. Λουϊζίδου κινείται αξιοπρεπώς, αλλά δεν ξεφεύγει από τις στομφώδεις εκρήξεις. Ίσως δεν κατάφεραν οι τρεις ταλαντούχοι ηθοποιοί να εμβαθύνουν στους χαρακτήρες των ηρώων τους. Ο Γ. Μιχαλακόπουλος διακρίνεται από θεατρικότητα, ευφυΐα, υποβόσκουσα τρέλα, ευθυμία. Είναι εμφανής η οργανική του σύνδεση με το σύνολο. Μικρή χρονικά η συμμετοχή του στο δεύτερο μέρος.

Η παράσταση είναι ούτως ή άλλως πολύ ενδιαφέρουσα, πράγμα που φαίνεται από την μαζική προσέλευση του κοινού και στον δεύτερο χρόνο των παραστάσεων.

Βιβλιογραφία

- [https://el.wikipedia.org/ Άρθουρ Μίλλερ](https://el.wikipedia.org/Άρθουρ_Μίλλερ)
- *Αρκουμανέα Λουΐζα, «Το Τίμημα» του Άρθουρ Μίλλερ: Κριτική από την Λουΐζα Αρκουμανέα, Lifo, Νοέμβριος 2017.*
- *Καράογλου Τώνια, «Το Τίμημα», Κριτική, Αθηνόραμα, Οκτώβριος 2018.*

Διάλεξη της Δρ. Αγγελικής Σίμωσι
στην Στέγη Συνδέσμου Συριανών
«Νέα ευρήματα στα Αντικύθηρα και στη Σαλαμίνα»

Κείμενο – φωτογραφίες από τον κ. Χρήστο Θανόπουλο

Την Τετάρτη 21 Νοεμβρίου 2018, η συμπατριώτισσα Δρ. Αγγελική Σίμωσι διευθύντρια της Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων πραγματοποίησε στην Στέγη Συνδέσμου Συριανών, ενώπιον 40 ακροατών, μία άκρως ενδιαφέρουσα διάλεξη με θέμα: «Νέα ευρήματα στα Αντικύθηρα και στη Σαλαμίνα». Η παρουσίαση συνοδεύτηκε από προβολή power point και ολοκληρώθηκε με ένα συναρπαστικό ολιγόλεπτο video από την υποβρύχια ανασκαφή στα Αντικύθηρα.

Ο πρόεδρος του Συνδέσμου Συριανών κ. Δημήτρης Βαφίας προλόγισε την ομιλήτρια, παρουσιάζοντας το πλούσιο βιογραφικό της. Κατόπιν η κ. Σίμωσι έλαβε τον λόγο, επισημαίνοντας τον σημαντικό και μοναδικό ρόλο της Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων, η οποία μελετά και ανασκάπτει όχι μόνο ναυάγια, αλλά και καταποντισμένα λιμάνια, οικισμούς, αεροπλάνα παλαιότερα των 50 ετών κ.ά.. Από τις γνωστότερες πρόσφατες ανασκαφές είναι αυτές των: Λεχαιού, Νάξου, Σαλαμίνας, Αντικυθήρων, κ.ά..

Το ναυάγιο έξω από τα νοτιοανατολικά παράλια των Αντικυθήρων εντόπισαν τυχαία συμιακοί σφουγγαράδες σε βάθος 55 μέτρων το 1900 και με τη συνδρομή του Βασιλικού Ναυτικού (1901) και τα υποτυπώδη μέσα της εποχής (σκάφανδρο συνδεδεμένο με σωλήνα για την παροχή αέρα και στολή), ανέλκυσαν (1900–1901) πλήθος αγαλμάτων, σκευών και τον περίφημο Μηχανισμό των Αντικυθήρων. Το πλοίο ήταν εμπορικό (ολκάς), 220–230 τόνων, μήκους 30-40 μ., πλάτους 15-20 μ. και βάθους 6,5 μ.. Χρονολογείται στο δεύτερο τέταρτο του 1^{ου} αιώνα π.Χ. (ίσως το 65 π.Χ.) και μετέφερε κάποιους επιβάτες, αλλά το κυρίως φορτίο ήταν πολύτιμοι καλλιτεχνικοί θησαυροί, που προοριζόταν για την αγορά της Ιταλίας (Luxuria Privata). Είναι άλλωστε γνωστό, ότι μετά την κατάκτηση της Ελλάδος από τους Ρωμαίους, οι τελευταίοι υιοθέτησαν πλήρως τον ελληνικό τρόπο ζωής. Αφετηρία του πλοίου ήταν ίσως η Ισός (Κιλικία) ή η Δήλος (Κυκλάδες). Οι οξυπύθμενοι αμφορείς που συμπεριλαμβάνονταν στο φορτίο, υποδηλώνουν ότι το πλοίο έκανε στάσεις σε Πέργαμο, Έφεσο, Κω, Ρόδο, πριν καταλήξει έξω από τα Αντικύθηρα, όπου και ναυάγησε λόγω δυσμενών καιρικών συνθηκών.

Από την ανέλκυση των ετών 1900–1901 ξεχωριστή θέση κατέχει ο Μηχανισμός των Αντικυθήρων, μπρούτζινος με οδοντωτούς τροχούς, τοποθετημένος σε ξύλινο τετράγωνο κουτί. Είναι ο μοναδικός αρχαίος αναλογικός υπολογιστής των κινήσεων ουρανίων σωμάτων, των φάσεων ηλίου-σελήνης, κατασκευασμένος γύρω στο 150 π.Χ., πιθανόν στη Ρόδο ή την Μ. Ασία. Εντοπίστηκαν αγάλματα πρωτότυπα ή αντίγραφα. Αξιοθαύμαστο

το ορειχάλκινο άγαλμα του Εφήβου των Αντικυθήρων (340–330 π.Χ.), του φιλοσόφου (230 π.Χ.), μπρούτζινα ανδρικά αγαλμάτια (ύστερος 2^{ος} αι. π.Χ.), το μαρμάρινο άγαλμα του Ερμή, του Απόλλωνα (1^{ος} αι. π.Χ.) και του αγοριού (αρχές 1^{ου} αι. π.Χ.). Τα μαρμάρινα αγάλματα ή τμήματα αυτών που ήταν θαμμένα μέσα στην άμμο, βρέθηκαν σε καλύτερη κατάσταση, διότι διασώθηκαν από τους λιθοφάγους οργανισμούς. Από τις ανελκύσεις των αρχών του 20^{ου} αιώνα, αλλά και τις πρόσφατες (2014–2017) προέρχονται τμήματα αγαλμάτων και επίπλων πολυτελείας, σκύφοι, φιάλες, μυροδοχεία, πινάκια, αγγεία, γυάλινα σκεύη (τεχνικής mille fiori), λύχνοι, εξαρτήματα χρυσών περιδέραιων και τρία σκουλαρίκια.

Το 1976 ο Ζακ Υβ Κουστώ με το ερευνητικό σκάφος «Καλυψώ», συμπεριέλαβε στις έρευνές του στο Αιγαίο, το Ναυάγιο των Αντικυθήρων. Οι γάλλοι δύτες φορούσαν στολές, εφοδιασμένοι με ατομικές φιάλες οξυγόνου (scuba) και ειδική συσκευή αναρρόφησης άμμου (σωλήνας saucisse). Από εκείνη την ανέλκυση ξεχωρίζουν τα αργυρά κυστοφορικά τετράδραχμα από την Πέργαμο, κοπής Περγάμου – Εφέσου (95–92 π.Χ.).

Τα έτη 2014–2017 η Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων, πραγματοποίησε τις πλέον πρόσφατες ανασκαφές στο Ναυάγιο των Αντικυθήρων, Μάιο ή Σεπτέμβριο, για 15 μέρες κάθε χρόνο. Η χρηματοδότηση της έρευνας έγινε με πόρους που εξασφάλισε ο καθηγητής αρχαιολογίας Β. Foley, μέσω του Πανεπιστημίου Lund και της μη κερδοσκοπικής εταιρείας «Αργώ». Ο κατάλογος των χορηγών είναι: COSMOTΕ, η Ελβετική εταιρεία ρολογιών HUBLOT, το Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη, η Swordspoint Foundation, η Autodesk, η Επιτροπή Εγχωρίου Περιουσίας Κυθήρων και Αντικυθήρων, η ξενοδοχειακή επιχείρηση COSTA NAVARINO, οι κάτοικοι των Αντικυθήρων, κ.ά.. Η όλη ανασκαφή τελούσε υπό την αιγίδα του Προέδρου της Δημοκρατίας. Τεχνολογική υποστήριξη παρείχε το Woods Hole Ωκεανογραφικό Ινστιτούτο Μασαχουσέτης, υπό τον Β. Foley που έκανε την προκαταρκτική έρευνα το 2012 μαζί με τον Θ. Θεοδούλου και άλλους αρχαιολόγους της Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων. Στην ερευνητική ομάδα συμμετείχαν Έλληνες και Αμερικανοί. Οι δύτες φορούσαν το EXOSUIT (ειδική υποβρύχια στολή με σκάφανδρο), η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί μέχρι το βάθος των 300 μ. Το αέριο αναπνοής των δυτών ήταν το trimix (μίγμα οξυγόνου, ηλίου και αζώτου), το οποίο επιτρέπει στους δύτες να κάνουν ασφαλέστερη και πιο μακροχρόνια κατάδυση, δίχως ανάγκη αποσυμπίεσης, κ.λπ. Χρησιμοποιήθηκε αυτόνομο υποβρύχιο, μετακινούμενο όχημα RUV και ανιχνευτής μετάλλων. Πλωτά μέσα επιφανείας ήταν το ναρκαλιευτικό «Θέτις» του Πολεμικού Ναυτικού και το σκάφος «Γλάρος» του Πάνου Λασκαρίδη. Άλλωστε η έκθεση των νέων ευρημάτων διοργανώθηκε στη βιβλιοθήκη του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη (Μαρίνα Ζέας), από το οποίο προήλθε και η χρηματοδότηση για την ολοκλήρωση των νέων εργαστηρίων συντήρησης. Τα εκθέματα είχαν εκτεθεί σε γυάλινες δεξαμενές με απεσταγμένο νερό, μέχρι

να ολοκληρωθεί η αφαλάτωσή τους. Ανελκύστηκε τμήμα μαδεριών του πετσώματος του πλοίου (220 π.Χ.), καθώς και χάλκινοι ήλοι (καρφιά), καλυπτήριοι κέραμοι (από χώρο κουζίνας;), μολύβδινες βολίδες βυθομέτρησης (καταπειρατηρίες), μολύβδινοι σωλήνες (απάντλησης υδάτων;), λίθινοι και γυάλινοι πεσσοί (χάντρες-πούλια) επιτραπέζιου παιχνιδιού, πυρήνες καρπών ελιάς, κελύφη σαλιγκαριών, οστέινος αυλός. Βρέθηκαν τα οστά τεσσάρων ανδρών και μίας νεαρής γυναίκας. Το σημαντικότερο εύρημα είναι ένα χάλκινο δισκοειδές αντικείμενο, με τέσσερις διάτρητες αποφύσεις και ανάγλυφη αναπαράσταση μάλλον βοοειδούς. Πιθανότατα πρόκειται για το καπάκι του μεγάλου δίσκου του Μηχανισμού των Αντικυθήρων.

Βρίσκεται σε εξέλιξη η υποβρύχια έρευνα που ξεκίνησε το 2016 στον όρμο Αμπελακίων Σαλαμίνας και μάλιστα στον κλειστό πολεμικό λιμένα (περιοχή Κυνόσουρας), που αποτελούσε ναύσταθμο των Αθηναίων, αλλά ναυλόχησε εκεί και ο στόλος των πόλεων – κρατών που συμμετείχαν στην ιστορική Ναυμαχία της Σαλαμίνας (480 π.Χ.). Προϊσταται η Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων, σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Εναλίων Αρχαιολογικών Ερευνών του Γιάννου Λώλου (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων) και το Εργαστήριο Θαλάσσιας Γεωλογίας και Φυσικής Ωκεανογραφίας του Πανεπιστημίου Πατρών (υπό τον καθηγητή Γιώργο Παπαθεοδώρου) και την οικονομική υποστήριξη κυρίως του Βρετανικού Ιδρύματος Honor Frost. Χρησιμοποιείται σκάφος του Πανεπιστημίου Πατρών, εφοδιασμένο με ηχοβολιστή, τομογράφο, συρόμενη υποβρύχια κάμερα. Έγινε αεροφωτογράφιση, φωτογραμμετρική επεξεργασία, τοπογραφική και αρχιτεκτονική αποτύπωση. Η υποθαλάσσια περιοχή είναι βεβαρημένη και ο βυθός καλύπτεται από παχύ στρώμα ιλύος. Έχουν εντοπιστεί: καταβυθισμένος τετράγωνος και στρογγυλός πύργος, δημόσιο κτίριο, ίσως ναός (480 π.Χ.), θραύσματα βωμού, αγαλμάτων, κ.ά..

Με την λήξη της διάλεξης, ακολούθησαν ερωτήσεις προς την ομιλήτρια και κατόπιν όλοι είχαν την ευκαιρία να δοκιμάσουν τα υπέροχα κεράσματα.

Θερμές ευχαριστίες και συγχαρητήρια στην Δρ. Αγγελική Σίμωσι, που για άλλη μία φορά μάς κατέπληξε.

Βιβλιογραφία

- *Τί έκρυβε το Ναυάγιο των Αντικυθήρων, ΤΟ ΒΗΜΑ, 4-3-2012.*
- *Σπουδαία ευρήματα από τις νέες έρευνες στο Ναυάγιο των Αντικυθήρων, ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ, 4-10-2017.*
- <https://elculture.gr/ υποβρύχια> - έρευνα - σαλαμίνας
- www.pelop.gr
- [https://elwikipedia.org/wiki/Ναυάγιο των Αντικυθήρων](https://elwikipedia.org/wiki/Ναυάγιο_των_Αντικυθήρων), ΤΟ ΒΗΜΑ, 4-3-2012.

Εορτή του Αγ. Νικολάου στην Στέγη Συριανών

Κείμενο-φωτογραφίες από τον κ. Χρήστο Θανόπουλο

Την Κυριακή 9 Δεκεμβρίου 2018 το Δ.Σ. και πολλά μέλη του Συνδέσμου Συριανών προσήλθαν στον Ι. Ν. Αγ. Γεωργίου Καρύτση, προσκύνησαν την εικόνα του Αγ. Νικολάου που έφερε από την Σύρο ο Πρόεδρος κ. Δ. Βαφίας και παρακολούθησαν την θεία λειτουργία με αρτοκλασία υπέρ του Συνδέσμου.

Η εορτή συνεχίστηκε στην Στέγη μας, με κεράσματα και το καθιερωμένο Χριστουγεννιάτικο Παζάρι. Η εικόνα του Αγ. Νικολάου τοποθετήθηκε στην αίθουσα Μαριέττας Γαβιώτη, όπου με ευσέβεια και πίστη την προσκύνησαν συριανοί και πολλοί επισκέπτες. Όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος την εορταγορά ετοίμαζαν επί τουλάχιστον 20 μέρες με πολύ κόπο και μεράκι οι κυρίες: Ν. Κοντογεώργη, Μ. Πασσά, Ν. Σικουτρή, Ε. Σαρρή, Μ. Παπαπολίζου, Π. Μουχτοπούλου, Μ. Καφετζοπούλου, Α. Τριανταφυλλίδου, κ.α. Ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους εσάς που μοχθήσατε, καθώς επίσης και στους χορηγούς και δωρητές μας.

Και του χρόνου να είμαστε καλά να ξανανταμώσουμε!

Χρόνια Πολλά! Καλή Χρονιά!

«Επίσκεψη - ξενάγηση στο Μέγαρο Σερπιέρη και στην Ακαδημία Αθηνών»

Κείμενο – φωτογραφίες από τον κ. Χρήστο Θανόπουλο

Την Τετάρτη 12 Δεκεμβρίου 2018, 38 μέλη και φίλοι του Συνδέσμου Συριανών ξεναγήθηκαν από την ιστορικό – συγγραφέα – ξεναγό κ. Άρτεμη Σκουμπουρδή στο Μέγαρο Σερπιέρη και στην Ακαδημία Αθηνών.

Στο Μέγαρο Σερπιέρη μάς υποδέχτηκε η υπεύθυνη Πολιτικός Μηχανικός κ. Πρεβεδούρου, εκ μέρους του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς (ΠΙΟΠ). Από τα πρώτα βήματα εντός του Μεγάρου, ο επισκέπτης νιώθει ότι μπαίνει σε έναν κόσμο μαγικό, αυτόν της αθηναϊκής αριστοκρατίας τέλους 19^{ου} αιώνα. Άλλωστε το Μέγαρο Σερπιέρη είναι το δεύτερο καλλίτερο αθηναϊκό μέγαρο (νεοκλασικό με αναγεννησιακά στοιχεία), μετά το Ιλίου Μέλαθρον (Νομισματικό Μουσείο) οικία του Ερρίκου Σλήμαν. Ανεβαίνοντας την μεγάλη μαρμάρινη κλίμακα βρισκόμαστε στον 1ο όροφο, στην κεντρική αίθουσα με τους κίονες και τους εξώστες περιμετρικά, το αίθριο, τα μοναδικά πλακάκια με τα διακοσμητικά μοτίβα και τις θύρες των γύρω δωματίων με τα υαλογράφημα. Καθίσαμε στην αίθουσα χορού-δεξιώσεων, γύρω από το μεγάλο τραπέζι. Οι δύο ιωνικού ρυθμού κίονες με την κόκκινη κουρτίνα στην άκρη της αίθουσας, λειτουργούσαν και ως θεατρική σκηνή, όταν η οικογένεια Σερπιέρη παρακολουθούσε θεατρική παράσταση μέσα στο σπίτι της, ενώ η ορχήστρα έπαιζε πάνω στον εξώστη που υπήρχε παλιά, πίσω από τους κίονες.

Ο Τζιοβάνι Μπατίστα Σερπιέρι (1832–1887), επιχειρηματίας-μεταλλειολόγος, από την πόλη Ρίμινι της Ιταλίας, λόγω της ενασχόλησής του με την πολιτική αναγκάστηκε να αυτοεξοριστεί στη Μασσαλία, παντρεύτηκε την πλούσια Κλεμάνς Λεμπουά σχετιζόμενη με τις Τράπεζες Ρου – Πεσινέ και ερχόμενος στην Ελλάδα με ένα μικρό αρχικό κεφάλαιο πέτυχε να του παραχωρηθεί η εκμετάλλευση των μεταλλείων αργυρούχου μολύβδου Λαυρίου (Εταιρεία Ρου-Σερπιέρη– Φρεσινέ, 1861-1871).

Το ελληνικό κράτος ήρθε σε δικαστική σύγκρουση με τον Σερπιέρη (1871–1873) και αφορούσε την εκμετάλλευση των σκωριών – εκβολάδων (περισσευμάτων) των αρχαίων ορυχείων. Η Γαλλία και η Ιταλία πίεσαν διπλωματικά την Ελλάδα να βρεθεί μία συμβιβαστική λύση. Ο Σερπιέρης πήρε γενναία αποζημίωση 11,5 εκατομμύρια φράγκα και μπήκε συνεταίρος στο νέο ιδιοκτησιακό καθεστώς υπό την Τράπεζα Κωνσταντινούπολης με κυριότερο μέτοχο τον Ανδρέα Συγγρό (Ελληνική Εταιρεία Μεταλλείων Λαυρίου, 1873–1917) για την εκμετάλλευση των σκωριών – εκβολάδων. Η εταιρεία επεκτάθηκε σε μια νέα πολλά υποσχόμενη περιοχή του Λαυρίου. Η πρώτη εγγραφή στις μετοχές του Λαυρίου υπήρξε και η πρώτη χρηματιστηριακή

πράξη που έγινε στην Αθήνα. Η εκμετάλλευση δεν είχε τα αναμενόμενα πλούσια έσοδα. Η τεράστια ζήτηση μετοχών της εταιρείας από τους Αθηναίους, οδήγησε τελικά στα «Λαυρεωτικά» και την οικονομική καταστροφή των μετόχων. Ο Σερπιέρης δημιούργησε την Γαλλική Εταιρεία Μεταλλείων Λαυρίου (1875–1991) για την εκμετάλλευση των μεταλλείων Λαυρίου. Θυγατρικές της εταιρείας δραστηριοποιήθηκαν στην Σίφνο, Σέριφο (σιδηρομεταλλεύματα), Αντίπαρο (ψευδάργυρος), Μήλο (μαγγάνιο), ενώ συμμετείχε στην εταιρεία φωταερίου της Αθήνας. Μετά το κλείσιμο των μεταλλείων Λαυρίου (1991) στις εγκαταστάσεις τους δημιουργήθηκε Ορυκτολογικό Μουσείο, Τεχνολογικό Πάρκο και Μεταλλευτικό-Μεταλλουργικό Μουσείο.

Αρχιτέκτονες της οικίας Σερπιέρη ήταν οι: Αναστάσιος Θεοφιλάς, στρατιωτικός μηχανικός από την Ζάκυνθο και ο Γάλλος Ζεράρ (πραγματοποίησε την επέκταση του κτιρίου, με τα τοξωτά ανοίγματα επί της οδού Πανεπιστημίου και αφορά τους επαγγελματικούς χώρους-γραφείο του Σερπιέρη). Το μέγαρο ολοκληρώθηκε το 1881 στα όρια της παλιάς Αθήνας. Στο οικόπεδο του λειτουργούσε μαρμαράδικο. Η εντυπωσιακή εσωτερική διακόσμηση είναι έργο του συμπατριώτη του Σερπιέρη, (από το Ρίμινι) ζωγράφου Μπιλαντσιόνι (1884). Έχει χειριστεί με άριστο τρόπο και ακρίβεια ποικιλία τεχνοτροπιών και μία μεγάλη γκάμα χρωμάτων. Δίπλα στην αίθουσα δεξιώσεων είναι η αίθουσα Ροκοκό, η αίθουσα σε στυλ Πομπηϊας και η αίθουσα με το αραβικό τζάκι και τις τοιχογραφίες μικτού ρυθμού (μινωϊκού – μυκηναϊκού – αναγεννησιακού). Η άνοδος προς τον 2^ο όροφο γίνεται από μία μνημειακή διπλή κλίμακα και έξω από το γραφείο του Σερπιέρη δεσπόζει η Αλληγορία της Άνοιξης. Το γραφείο του ιδιοκτήτη έχει ένα βαρύ μεγάλο τζάκι, ξυλόγλυπτη διακόσμηση στους τοίχους, θυρεούς στα υαλοπετάσματα και πετρώματα του Λαυρίου το στολίζουν περιμετρικά. Η επόμενη αίθουσα, αυτή του Μπιλιάρδου είναι η πλέον φωτεινή, δεσπόζει το τεράστιο μαρμάρينو τζάκι, βιτρό στολίζουν τα ανοίγματα προς την οδό Πανεπιστημίου με θέα την Νεοκλασική Τριλογία και στην οροφή κυριαρχεί η αποθέωση της Λαυρεωτικής. Γύρω τοιχογραφίες με την θεά Αθηνά – τρεις Χάριτες, Ρωμαίο αυτοκράτορα (Ιουλιανός ο Παραβάτης;) που επισκέπτεται την Αθήνα, επιβλέπει επισκευή-κτίσιμο ειδωλόλατρικού ναού και του αποστόλου Παύλου που διδάσκει στον Άρειο Πάγο τους Αθηναίους. Στον 3^ο όροφο υπάρχουν οι κρεβατοκάμαρες.

Ο γιος του Σερπιέρη Φερνάνδος παντρεύτηκε την κόρη του Γεωργίου Παχύ Λάουρα (Λαυρία). Η οικία Σερπιέρη παρέμεινε στα χέρια της οικογενείας τριάντα δύο χρόνια. Το 1929 (έτος ίδρυσης της Α.Τ.Ε.) αγοράστηκε από την Αγροτική Τράπεζα, προστέθηκε ένας ακόμη όροφος (4^{ος}), έγιναν κάποιες

τροποποιήσεις, στέγασε τα γραφεία διοίκησης της. Το 1980 αποκαλύφθηκαν οι τοιχογραφίες, έγινε συντήρηση τους και ανακαινίστηκε ριζικά το κτίριο. Ύστερα από το κλείσιμο της Α.Τ.Ε. (2013) πέρασε στα χέρια της Τράπεζας Πειραιώς.

Με την ολοκλήρωση της ξενάγησης στο Μέγαρο Σερπιέρη, η ομάδα πέρασε απέναντι στην Ακαδημία Αθηνών. Μας υποδέχθηκε ο κ. Σκαρέντζος και μας οδήγησε στην λαμπρή κεντρική αίθουσα τελετών, όπου συνεδριάζει η ολομέλεια της Ακαδημίας Αθηνών, χρίζονται οι νέοι ακαδημαϊκοί και βραβεύονται οι επιστήμονες – συγγραφείς που αριστεύουν στο τομέα τους.

Η Ακαδημία Αθηνών είναι ένα από τα τρία σημαντικότερα κτίρια της Αθήνας (μαζί με το Πανεπιστήμιο και την Εθνική Βιβλιοθήκη), που πρώτος ο Δανός αρχιτέκτονας Θεόφιλος Χάνσεν ονόμασε Νεοκλασική Τριλογία. Θεωρείται το ωραιότερο νεοκλασικό κτίριο του κόσμου. Ανεγέρθηκε την περίοδο (1859–1885), σε σχέδια του Θ. Χάνσεν, υπό την επίβλεψη του Ερνέστου Τσίλλερ, ο οποίος έφθασε στην Αθήνα το 1861, μαζί με τον Θ. Χάνσεν. Το οικοπέδο ήταν δωρεά της Μονής Πετράκη και του Δήμου Αθηναίων, ενώ τα χρήματα για την οικοδόμηση διέθεσε ο πλούσιος ομογενής (βαρώνος) Σίμων Σίνας (1810–1876), κάτοικος Βιέννης. Πηγή έμπνευσης για τον Θεόφιλο Χάνσεν υπήρξαν το Ερέχθειο και τα Προπύλαια στην Ακρόπολη Αθηνών. Η Ακαδημία αποτελεί μικρογραφία του Κοινοβουλίου της Βιέννης. Για την οικοδόμηση χρησιμοποιήθηκε πεντελικό μάρμαρο και πειραιϊκός λίθος. Το 1863 ο Σίνας διέκοψε την επιχορήγηση της ανέγερσης, δυσανεσχημένος με την έξωση του φίλου του βασιλιά Όθωνα, αλλά την συνέχισε λίγο αργότερα. Μετά τον θάνατό του (1876), την ολοκλήρωση του έργου συνέχισε η σύζυγος του Ιφιγένεια. Την 16^η Δεκεμβρίου 1885 το κτίριο ήταν ολοκληρωμένο και η χήρα Σίνα έστειλε 800.000 δρχ. για την λειτουργία της Ακαδημίας, τα οποία ο πρωθυπουργός Θεόδωρος Δηλιγιάννης επέστρεψε, με την δικαιολογία ότι το ποσόν ήταν ανεπαρκές. Το 1887 ο πρωθυπουργός Χαρίλαος Τρικούπης παρέλαβε το κτίριο από τον Τσίλλερ και ζήτησε εκ νέου επιχορήγηση για την λειτουργία του, αλλά ο εμπορικός –τραπεζικός οίκος Σίνα είχε πτωχεύσει. Το κτίριο παρέμεινε κλειστό για σαράντα χρόνια περίπου, από την στέγη έμπαιναν νερά, βρισκόταν σε κρίσιμη κατάσταση. Τελικά, η Ακαδημία εγκαινιάστηκε με λαμπρότητα στις 25 Μαρτίου 1926, από τον Θεόδωρο Πάγκαλο. Σκοπός της είναι η καλλιέργεια των Επιστημών και των Τεχνών.

Ο ζωγραφικός διάκοσμος της κεντρικής αίθουσας ανατέθηκε από τον Σίνα στον Χριστιανό Γκρίπενκερλ, καθηγητή της ζωγραφικής στην Βιέννη, μαθητή του Καρλ Ραλ. Οι Ακαδημίες τον 19^ο αιώνα εθεωρούντο φορείς της σοφίας και του φωτός. Αυτό εξηγεί την θεματογραφία των παραστάσεων, που περιγράφουν το μύθο του Προμηθέα, την δημιουργία δηλαδή του ανθρώπου

και τον εφοδιασμό του με τη φωτιά και το φως. Οι τοιχογραφίες έγιναν σε μουσαμά και είναι οκτώ συνολικά. Από αριστερά προς τα δεξιά, απεικονίζεται ο Προμηθέας με την μητέρα του Θέμιδα να του προφητεύει το μέλλον, ο Προμηθέας με την βοήθεια της θεάς Αθηνάς παίρνει το φως και την φωτιά από τον ήλιο, δημιουργία του ανθρώπου, νίκη των Ολύμπιων θεών κατά των Τιτάνων (Τιτανομαχία), ο Προμηθέας δίνει το φως και την φωτιά στους ανθρώπους, τιμωρείται δεσμώτης στον Καύκασο, με τον αετό να κατατρώει το συκώτι του, απελευθερώνεται από τον Ηρακλή και τέλος ο Ηρακλής τον ανεβάζει στον Όλυμπο και αποθεώνεται. Στις μπαρόκ παραστάσεις με τις μνημειώδεις μορφές, επικρατεί το ηρωικό πάθος και ο ιδεαλισμός του Μιχαήλ Αγγέλου. Εξωτερικά της Ακαδημίας πάνω σε δύο ιωνικού ρυθμού πανύψηλους κίονες κυριαρχούν τα αγάλματα της θεάς Αθηνάς προμάχου (φορέα της σοφίας) και του θεού Απόλλωνα κιθαρωδού (φορέα του φωτός), έργο του καλύτερου γλύπτη του 19^{ου} αιώνα και καθηγητή Λεωνίδα Δρόση. Του ιδίου είναι και τα γλυπτά στο κεντρικό αέτωμα, με θέμα την γέννηση της θεάς Αθηνάς και τα δύο καθιστά αγάλματα του Πλάτωνα και του Σωκράτη. Τα γλυπτά των οκτώ μικρότερων αετωμάτων από τερακότα, είναι έργα του Πολωνού γλύπτη Φράντς Μελνίτσκι, σε σχέδια του Θ. Χάνσεν. Η Ακαδημία διαθέτει μία δεύτερη κομψή αίθουσα με ιωνικού ρυθμού κίονες, ζωγραφική απεικόνιση σφιγγών-ζωφόρου- μαρμάρου, στους τοίχους, κ.ά. Χρησιμοποιείται για διαλέξεις και ως αίθουσα υποδοχής επισκεπτών. Η Ακαδημία διαθέτει πολύ ενδιαφέρουσα βιβλιοθήκη, με χιλιάδες τόμους και σπάνιες εκδόσεις, γραφεία, κήπο, κ.λ.π.

Η κ. Άρτεμις Σκουμπουρδή αναφέρθηκε εν συντομία και στα άλλα δύο κτίρια της Νεοκλασικής Τριλογίας.

Μετά την ολοκλήρωση της υπέροχης ξενάγησης, η ομάδα γεύτηκε τους νόστιμους κρεατομεζέδες και ψαρομεζέδες της Ελένης Κουζούπη, στην οδό Ζαλοκώστα.

Συγχαρητήρια στην εκπληκτική ξεναγό μας και σε όλη την ομάδα.

Και εις άλλα με υγεία!

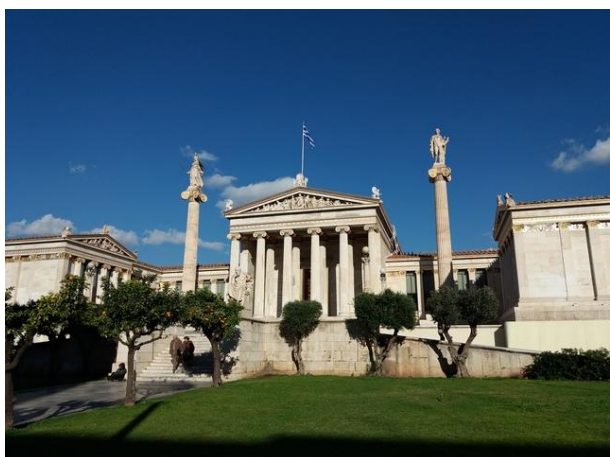
Βιβλιογραφία

- Γιοχάλας Θανάσης, Καφετζάκη Τόνια, Αθήνα, Ιχνηλατώντας την πόλη με οδηγό την ιστορία και την λογοτεχνία, σελ. 904-908, Βιβλιοπωλείον της ΕΣΤΙΑΣ, 4^η έκδοση, Αθήνα 2014
- Ενημερωτικό φυλλάδιο Ακαδημίας Αθηνών
- Νέα Εγκυκλοπαιδεία Μαλλιάρης Παιδεία, τόμος 14ος, Κώκαλος-Μαγνητόμετρο, λήμμα Λαύριο, σελ. 140-141, Έθνος Πήγασος Εκδοτική Α.Ε., Αθήνα 2006
- Σημειώσεις κατά την διάρκεια της ξενάγησης από την κ. Α.

Σκουμπουρδή

- https://el.wikipedia.org/wiki/Ιωάννης_Βαπτιστής_Σερπιέρης
- https://el.wikipedia.org/wiki/Φερνάνδος_Σερπιέρης
- https://el.wikipedia.org/wiki/Οικία_Σερπιέρη

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟ

Περίοδος 01/10 έως 31/12/2018

ΑΝΩΝΥΜΗ	500 €	Στη Μνήμη Συζύγου της. Για τους σκοπούς του Συνδέσμου
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Γ. ΡΟΥΣΣΟΣ	1000 €	Για τους σκοπούς του Συνδέσμου
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΕΧΑΓΙΑΣ	150 €	Για τους σκοπούς του Συνδέσμου
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΕΛΤΣΕΜΙΔΗΣ	50 €	Στη μνήμη Γονέων του Χρήστου και Γεσθημανής. Για τους σκοπούς του Συνδέσμου
ΑΝΩΝΥΜΟΣ	50 €	Για τους σκοπούς του Συνδέσμου
ΠΑΥΛΟΣ ΘΑΝΟΠΟΥΛΟΣ	200 €	Για τους σκοπούς του Συνδέσμου

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Σας γνωρίζουμε τον Αριθμό Λογαριασμού μας στην Alpha Bank
238 0020 0100 0044
IBAN GR79 0140 2380 2380 0200 1000 044
για όσους επιθυμούν να καταθέσουν μια δωρεά ή να πληρώσουν
την συνδρομή τους

ΤΟ ΘΕΑΤΡΑΚΙ

του Τάκη Κυριτσόπουλου

Θα σας πω και για το θέατρο "Απόλλων"
Και πώς μπόρεσε μία μέρα να σωθεί
Γιατί όνειρο και πόθος ήταν όλων
Απ' τις στάχτες του να ξαναγεννηθεί.

Στον "Απόλλωνα" που άφησαν για προίκα
οι αρχόντοι μας σε κάθε Συριανό
τη Μις Μείμπελ ενσάρκωσε η Μαρίκα,
πριν να φύγει και πετάξει, για να πάει στον ουρανό

Κι όταν έφερνε η σέντια τη σοπράνο
κι όταν άνοιγε η βελούδινη σκηνή
μια τοκάτα μας ταξίδευε απ' το πιάνο
σ' εποχή για όλους εμάς αλαργινή

Οργαντίνες και σατέν στα θεωρεία
φώτα σβούσε του τενόρου η φωνή
μα χαμίνια 'κει ψηλά απ' τη γαλαρία,
φωνασκούσαν και πετούσαν... μαξιλάρια στη σκηνή!

Και σαν "ψήλωναν" τα κόρνα και τα άλτα
και ερμήνευε τις άριες η κοντράλτα,
τύφλα να' χαν οι κουϊντες της Ευρώπης, πω πω πω!
θεατράκι χρυσό.

** Το ποίημα αυτό ακούστηκε ως τραγούδι σε μουσική Αττίκ στο θέατρο "Απόλλων" στις 4 και 5 Αυγούστου 2018, από τη σοπράνο Σοφία Παπαδημητροπούλου και τη χορωδία του Μουσικού Ομίλου Σύρου υπό τη διεύθυνση του Γιάννη Αργυρίου και απαγγελία του ηθοποιού Γιώργου Μιχαλάκη, στο αφιέρωμα για τον Αττίκ.*

ΕΝΑΡΓΕΙΑ

του Δημήτρη Βοϊκου

Αχ..., πόσα θέλω να σου πω, για κείνα τα βαπόρια,
που αρμενίζουνε αγέρωχα καμαρωτά...
όμως... τα μάτια σου με μιας τα πιάνει στεναχώρια,
πάει πολύς καιρός, που δε μιλάς γι' αυτά!

Κάθε φορά που προσπαθώ, μάταια να μιλήσω...
για θάλασσες, ταξίδια, μπάρκα, για ωκεανούς,
εσύ... γυρίζεις πάντα την κουβέντα προς τα πίσω
ή μένεις σιωπηλός σε τόπους σκοτεινούς.

Και θέλω τόσο...να σου πω, γι' αυτά τα ποντοπόρα...
γκαζάδικα και φορτηγά, που κάναμε εκεί...
σκέψου... κάθε στιγμή, κάθε λεπτό και κάθε ώρα,
ήταν ανεπανάληπτη, μοναδική..!

Με νοσταλγία θέλω να σου πω, γι' αυτούς τους τόπους,
που πάτησε το πόδι σου σε χώρες μακρινές
κι έτυχε να 'ρθεις σ' επαφή μ' αλλόκοτους ανθρώπους,
παράδοξες συνήθειες, ξένες., στριφνές!

Ήθελα να σου μιλάγα...για κείνους τους συντρόφους,
τα λόγια τους, το βλέμμα τους... η μνήμη λαχταρά...
που 'χαμε βάλει στη ζωή σχεδόν... τους ίδιους στόχους,
μα... στην πορεία πνίγηκαν, μες τα νερά.

Κι εσύ... κρατάς με τη σιωπή, κρυφή μια περηφάνια,
του ναυτικού κληρονομιά... θαλάσσιας σπουδής.
Κι εγώ... που θέλω να σου πω για κείνα τα λιμάνια...;
που ξέρεις πια καλά... πως δεν θα ξαναδείς...!!!

στον Γιώργο Βουτσίνο

«Σκεύη παντοδαπά»

του Νίκου Σαλίβερου (Σάλος)

Αλληγορώντας ο πάππος Πλάτωνας στη «πολιτεία»
όλο τον κόσμο έβαλε σε μια σπηλιά.

Είχε υπόψη του ανθρώπου την σιχαμένη απληστία,
και του αγύρτη μονοφάγου βασιλιά,

Δεσμώτες, είναι, όλοι οι ζωντανοί άνθρωποι
κι' ίδιο αναλογεί να πίνουνε το φως.

Όμως κλοπής υπάρχουν μύριοι φαύλοι τρόποι
και πρώτος κουρσευτής ο πλεονέκτης αδελφός.

Σκοπός ν' αγιάζει του τα σκεύη, πολλαχώς
τ' ανάκτορα να δράχνει, να γίνει βασιλιάς
Χτίζει και τοίχο να οστρακιστεί, δεσμώτη ο αχός,
μόνος να γεύεται καρπούς αμάραντης ελιάς.

Ελιάς που έχει ποτιστεί με σκλάβου τον ιδρώτα,
πελώριος ιδρώτας φωναχτός είτε δειλής σιωπής.
Ουτοπική η πόλις, ίσα για όλους, ν' ανάβουν φώτα.
Του βασιλιά οι νόμοι δίκιου, κανόνες είν' ντροπής.

Παιδεία κι' αμουσία, της ζωής μορφώνουν ζύγι.
Μέτριοι κι' απαίδευτοι,άρχουν με το εγώ τους
και για τους γυμνασμένους μακάρων πόρτα ανοίγει,
να τους πατούν οι άρχοντες, όφελος στο ζυγό τους

*Δοκώ σαν κατακλείδα λόγου, του σοφού προγόνου,
δεν είν' απ' το δεσμώτη, αγνόν αγέρα «απομυζείν»,
μήτε το σόφισμα, στην ένοχη, επιβολή του φόνου.
Του βασιλιά σοφία, των δεσμωντών είν' το «ευζείν»*

ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΕΣ

του Τάκη Κυριτσόπουλου

